

IZVJEŠTAJ O JAVNOJ RASPRAVI POVODOM PREDLOGA ZAKONA O JAVNO-PIVATNOM PARTNERSTVU

Tekst Predloga zakona o javno-privatnom partnerstvu je 09. maja 2018. godine objavljen na web sajtu Ministarstva finansija, sa pozivom da se sva zainteresovana lica uključe u javnu raspravu. Isti poziv je upućen svim zainteresovanim stranama (predstavnicima poslovnih udruženja, lokalnih samouprava, civilnog sektora, državne uprave) kako bi direktno bili informisani i u što većem broju se uključili u javnu raspravu.

U okviru Javne rasprave organizovan je Okrugli sto 12. juna 2018. godine u saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore na temu „Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama i Predlog zakona o javno-privatnom partnerstvu“ koji je bio otvorenog tipa sa mogućnošću svih zainteresovanih lica i institucija da uzmu učešće. Javni poziv na Okrugli sto je je takodje objavljen na web sajtu Ministrstva finansija.

Takođe, Predlog zakona je bio predmet javne rasprave koja je okončana 18. juna 2018, godine pa u tom dijelu je korigovan i u skladu sa sugestijama privatnog sektora (UPCG, PKCG, Savjet stranih investicija u Crnoj Gori), nevladinog sektora (Institut alternativa i MANS), resora državne uprave (Sekretarijat za razvojne projekte, Agencija za promociju stranih investicija-MIPA) i privrednog društva - JP Morsko dobro Crne Gore.

Tokom javne rasprave Ministarstvu finansija su dostavljeni sledeći komentari i sugestije:

INSTITUCIJA	Dostavljeni komentari/sugestije	Komentar
SEKRETARIJAT ZA RAZVOJENE PROJEKTE	Što se pod ovim podrazumijeva po odrednicama "turizam i ugostiteljstvo" – izgradnja turističkih i ugostiteljskih objekata ili pružanje turističkih i ugostiteljskih usluga ili sve što ima veze s ovim oblastima, pošto je u nastavku na sljedećoj strani navedeno: hotelijerske i ugostiteljske usluge.	Predlog zakona daje širinu u primjeni pa u tom smislu omogućava da sve oblasti koje mogu biti predmet ugovora sa privatnim partnerom u segmentu javnih usluga, javnih radova, izgradnje ili adaptacije infrastrukture, odnosno javnih objekata, a nije ih moguće realizovati kroz sektorske zakone, mogu se vršiti po nekom od oblika JPP. U ovom dijelu važna je napomena predlagača da je oblast primjene iz člana 6 definisana sa "može" pa u tom dijelu nije imperativna norma.
	Na način na koji je definisano može se zaključiti da se Agencija najvećim dijelom bavi promocijom investicionih potencijala, pa predlažem da u ovom dijelu prvo budu navedeni oni poslove koje Agencija sprovodi u skladu sa Predlogom: 1) daje mišljenje na predloge projekata jpp-a (član 43); 2) utvrđuje nacrt i predlog godišnjeg plana odobrenih projekata jpp-a (član 44); 3) odlučuje po žalbi na odluke o izboru najbolje ponude (član 73); 4) daje mišljenje na predlog odluke i ugovora o jpp-u (član 79).	Prihvaćeno.
	Član 31 - Sagledati da li je potrebno ograničiti da ovo društvo ne može biti u vecinskom vlasnistvu privatnog partnera obzirom da pruza javne usluge	Odredbe člana 31 biće redefinisane.
	Član 43 - Propisati da Agencija može tražiti mišljenje od drugih institucija?	Prihvaćeno.

	član 68 - Ponuđač može da podnese samo jednu ponudu samostalno na jedan javni poziv, u konzorcijumu ili drugom obliku poslovnog povezivanja.	Prihvaćeno.
	Član 71 - Brisati jer ocjena ispravnosti ponuda je poseban postupak koji komisija sprovodi bez javnosti nakon otvaranja ponuda o čemu se sastavlja poseban zapisnik kako je i propisano članom 72 i 73	Prihvaćeno.
	Član 73 stav 2 - Treba precizirati da se vrednuju samo ispravne ponude	Prihvaćeno.
	Član 77 - Ko definiše ove pokriterijume? Da bude predmet podzakonskog akta	Kriterijumi se definišu zavisno od predmeta projekta jpp, ali poštujući odredbe čl. 75, 76 i 77.
	Član 79 i 86 - Dodati uz pribavljenu saglasnost Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore	Sugestije će biti dostavljene na izjašnjenje Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa Crne Gore.
	Član 96 stav 3 - Preimenovati u „dužna	Prihvaćeno.
	Član 104 - Ako dejstvo više sile, odnosno vanrednog događaja ima trajne posljedice za izvršenje ugovora propisati rješenje za takvu situaciju - propisati uz saglasnost Agencije	Prihvaćeno.
	Član 116 - Prati li Agencija njihovu realizaciju i na koji način	Navedneo će biti definisano Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama. Agencija ne prati realizaciju ugovora u čijem zaključivanju nije ni učestvovala.
	Član 124 - Treba razdvojiti Registar ugovora o javno-privatnom partnerstvu od Registra ugovora o koncesijama, kao što je učinjeno članom 14 stav 1 tač. 6 i	Prihvaćeno.

	7 Predloga.	
	Član 126 - Komisija za koncesije prestaje sa radom a agencija preuzima njene poslove u skladu sa zakonom o koncesijama (c. 120 i 121 JPP) ako se zadrži ovakvo rješenje treba propisati da prestaju da važe odredbe Zakona o koncesijama koje se odnose na komisiju za koncesije	Navedneo će biti definisano Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama.
Agencija Crne Gore za promociju stranih investicija (MIPA)	Bliže definisati član 3 stav 1 tačka 4	Prihvaćeno.
	U članu 5 dodati "oblasti turističke i industrijske investicione valorizacije"	Navedeno je uključeno u okviru člana 6.
	Član 7- Koje tijelo će voditi registar koncesija, prigovore, postupke produženja koncesija itd. iz ovih oblasti, s obzirom na to da stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje?	Navedeno je definisano članom 14 Zakona u dijelu poslova Agencije.
	Član 16 - Sugestija je da, ukoliko je to moguće, članovi UO Agencije budu ministri, kao što je to predviđao član 6 Odluke o osnivanju Agencije Crne Gore za promociju stranih investicija usvojene na sjednici od 6. maja 2004. (broj 02-3/85). Razlozi su unaprjeđenje efikasnosti rada Agencije direktnim učestvovanjem donosioca odluka u njenom radu.	U koncipiranju odredaba predlagač je poštovao odredbe Zakona o spječavanju korupcije.
	Član 40 - Smatramo da je ovaj stav konfuzan i predložimo preformulisanje istog. Da li se misli da je veća „za 20%“ umjesto veća „od 20%“?	Prihvaćeno.
INSTITUT	1. Institut javno-privatnog partnerstva male vrijednosti,	Prag vrijednosti je definisan u skladu sa DIREKTIVOM

ALTERNATIVA	<p>za koja Nacrt Zakona predviđa da će se urediti posebnim propisom Vlade, treba izbrisati iz Nacrta Zakona (član 12, stav 1, tačka 6; član 63).</p> <p>Obrazloženje: Poučeni lošim iskustvom uvođenja nabavki male vrijednosti u sistem javnih nabavki i uticaja koji su ove nabavke imale na smanjenje transparentnosti i konkurentnosti, smatramo da je ovo loše rješenje. Prema podacima Uprave za javne nabavke iz Izvještaja o javnim nabavkama, udio procedura “kojima je transparentnost strana” u ukupnim javnim nabavkama, udvostručio se nakon uvođenje nabavki male vrijednosti¹. Imajući u vidu da ove nabavke, koje su izuzete od Zakona o javnim nabavkama, karakteriše smanjena konkurentnost i transparentnost, vjerujemo da će isti efekat imati i uvođenje javno-privatnog partnerstva male vrijednosti. Vrijednost koju Nacrt Zakona o JPP predviđa za JPP male vrijednosti izuzetno je visok i ne odgovara nazivu ovog instituta, jer 5.000.000 eura nije mala vrijednost. Riječ je o velikoj količini novca građana – poreskih obveznika, i u skladu sa tim treba obezbijediti transparentnost, kontrolu i odgovornost za ova JPP jednako kao i za ona čija je vrijednost preko 5.000.000 eura i koja su regulisana Zakonom o JPP.</p>	<p>2014/23/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 26. februara 2014. o dodjeli ugovora o koncesiji. Takođe, relevantna iskustva zemalja EU, uključujući i zemlje najbolje prakse sa sličnim sistemima kao Crna Gora, koji su korišćeni kao modeli za izradu ovog Predloga zakona. Definisani prag u EU zemljama je do 2015. godine bio u vrijednosti od 5 186 000 EUR, kada je čak i uvećan na 5 225 000 EUR. Želimo napomenuti da definisana načela i procedure utvrđene ovim Zakonom ni u kom smislu nijesu umanjena za projekte JPP male vrijednosti (pripremne radnje, odobravanje, objavljivanje informacija u registru i sl.).</p>
	<p>2. Potrebno je “povezati” Zakon o JPP sa Zakonom o javnim nabavkama, naročito u pogledu imenovanja članova tenderskih komisija i procedura za javne</p>	<p>Djelimično prihvaćeno. Procedure izbora privatnog partnera su u potpunosti usaglašene sa rješenjima Predloga zakona o javnim</p>

¹ Izvještaj o javnim nabavkama za 2017. godinu, Uprava za javne nabavke, dostupno na: http://www.gov.me/sjednice_vlade_2016/81

	<p>nabavke, odnosno javno-privatna partnerstva. Propisati da se članovi</p> <p>Obrazloženje: Uporedna praksa, komentari SIGMA-e i Evropske komisije ukazuju na neusklađenost propisa koji regulišu oblasti javno-privatnog partnerstva i koncesija sa Zakonom o javnim nabavkama. Predmetni Nacrt Zakona ne doprinosi nivou usklađenosti ovih propisa. Uporedna praksa ²takođe pokazuje da je izbor privatnog partnera potrebno sprovesti u skladu sa procedurama koje propisuje Zakon o javnim nabavkama. Usklađivanje sa Zakonom o javnim nabavkama u dijelu imenovanja članova tenderskih komisija, obezbijedila bi se veća stručnost ovih komisija (npr. položen stručni ispit za rad na poslovima javnih nabavki, koje su srodne javno-privatnom partnerstvu itd.).</p>	<p>nabavkama koji je takođe u fazi pripreme. Sa druge strane imenovanje tenderskih komisija (TK) u projektima JPP je značajno zahtjevnije u poređenju sa javnim nabavkama. Navedeno posebno uvažavajući da su projekti JPP usko povezani sa određenim specifičnostima projekata iz različitih oblasti (obrazovanje, zdravstvo, putna infrastruktura, aerodromi), pa u tom dijelu i zahtjevniji su u izboru stručnih lica u TK.</p> <p>Postupci dodjele ugovora JPP biće u potpunosti usklađeni sa postupcima utvrđenim Direktivom 2014/24/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. februara 2014. o javnoj nabavci i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ</p>
	<p>3. Dva registra koja predviđa Nacrt Zakona o JPP – Registar projekata javno-privatnog partnerstva i Registar zaključenih ugovora o javno-privatno partnerstvu, treba povezati u jedan, jedinstveni registar u kom će se za svaki projekat moći naći i zaključen ugovor (ukoliko je cijeli postupak sproveden), kao i drugi podaci u vezi sa tim projektom i obavezama iz ugovora – trajanje, obaveze javnog i privatnog partnera itd.) – Registar javno-privatnih partnerstava.</p> <p>Obrazloženje: Dva registra neće obezbijediti</p>	<p>Registar projekata obuhvata odobrene predloge projekata. Predlog projekata biće sastavni dio registra ugovora tek ukoliko se realizuje. U tom dijelu povezivanje tehnički nije moguće. Svakako sve informacije u registrima biće javne.</p>

² Zakon o javno-privatnom partnerstvu Hrvatske i Srbije.

	<p>transparentnost i dodatno komplikuju praćenje projekata javno-privatnog partnerstva i zaključenih ugovora. Potrebno je centralizovati ovu bazu podataka kako bi se obezbijedilo zainteresovanoj javnosti da se lako informiše o ovim državnim, najčešće višemilionskim poslovima. Više registara ne znači veći stepen otvorenosti i dostupnosti podataka. Naprotiv, to samo znači više baza koje treba pretraživati i upoređivati i otežava pristup podacima od javnog značaja.</p>	
	<p>4. Položaj Agencije za investicije treba uskladiti sa novim sistemom organizacije državne uprave koji predviđa novi Nacrt Zakona o državnoj upravi.</p> <p>Obrazloženje: Nacrt Zakona o državnoj upravi trenutno je takođe na javnoj raspravi, i ova dva Zakona treba uskladiti sada, kako bi se izbjegla situacija da se Zakon o JPP mijenja odmah po usvajanju.</p>	<p>Prihvaćeno.</p>
	<p>5. U članu 21 koji propisuje ograničenja za izbor organa Agencije u tački 5. treba propisati da za člana Upravnog odbora ne može biti imenovano "lice koje je u poslednjih pet godina obavljalo ili obavlja funkciju člana organa političkih partija, odnosno stranaka".</p> <p>Obrazloženje: Ovakvo rješenje bi potencijalno smanjilo prostor za političko djelovanje i ograničilo prostor za upliv politike u poslove Agencije.</p>	<p>Navedeno je već definisano Zakonom o spječavanju korupcije, krovnim aktom za navedena pitanja.</p>
	<p>6. U članu 38 (Angažovanje savjetnika), stav 2, umjesto riječi "odnosno", treba da stoji "i". Takođe, treba izbrisati riječ "istom", a umjesto "projektu", "projektima".</p>	<p>Sukob interesa je definisan u skladu sa Direktivom i najboljom praksom.</p>

	<p><u>Trenutna formulacija:</u> “Savjetnik iz stava 1 ovog člana, ne smije biti u sukobu interesa, odnosno ne smije u istom projektu javno-privatnog partnerstva biti savjetnik javnog naručioca i savjetnik ponuđača.”</p> <p><u>Predlog nove formulacije:</u> “Savjetnik iz stava 1 ovog člana, ne smije biti u sukobu interesa, i ne smije u projektima javno-privatnog partnerstva biti savjetnik javnog naručioca i savjetnik ponuđača.”</p> <p>Obrazloženje: Trenutna formulacija omogućava “izbor” između sukoba interesa prema definiciji iz člana 48 Nacrta Zakona o JPP i situacije u kojoj savjetnik istovremeno savjetuje i javnog naručioca i ponuđača. Dodatno, savjetnik bi bio u sukobu interesa i ako bi u jednom projektu savjetovao javnog naručioca, a u drugom ponuđača, zbog čega ovo ograničenje treba proširiti na sve javno-privatne projekte, a ne samo jedan o kom je u konkretnom slučaju riječ.</p>	
	<p>7. Razmotriti mogućnost da mišljenja koja daje Agencija na predlog projekta budu obavezujuća.</p> <p>Obrazloženje: Nacrt Zakona u članu 43 propisuje proceduru odobravanja projekta javno-privatnog partnerstva i obavezu dostavljanja predlog projekta Agenciji, radi davanja Mišljenja. Međutim, Nacrt Zakona dalje ne precizira da li su mišljenja Agencije obavezujuća ikako bi javni naručilac trebalo da se odnosi prema</p>	<p>Prihvaćeno. Predlog zakona je korigovan u tom smislu.</p> <p>Mišljenja Agencije i MF moraju biti pozitivna da bi se projekat tretirao kao odobren.</p>

	mišljenjima Agencije.	
	<p>8. U članu 50 – Poslovi Komisije, u stavu 1, tački 2, propisati da, pored postojećeg, ona i “sačinjava zapisnik o otvaranju i vrednovanju pristiglih ponuda”.</p> <p>Obrazloženje: Po uzoru na javne nabavke, čija je vrijednost mnogo manja nego kod javno-privatnog partnerstva, treba predvidjeti ovakvu vrstu odgovornosti i transparentnosti. Zapisnici o otvaranju i vrednovanju ponuda sačinjavaju se i u postupcima javnih nabavki i objavljuju na Portalu javnih nabavki, te tako treba da bude i za javno-privatna partnerstva čija je vrijednost mnogo veća.</p>	Rad TK je definisan u skladu sa Direktivom i najboljom praksom.
	<p>9. U članu 52 – Tenderska dokumentacija, u stavovima 3 i 4, umjesto riječi “ponuđačima”, treba da stoji “zainteresovanim licima”.</p> <p>Obrazloženje: S obzirom na to da pojašnjenja tenderske dokumentacije idu u prilog što boljem formulisanja ponude, što je i njihova osnovna svrha, a da se status ponuđača dobija samim podnošenjem prijave (Član 12 – Značenje izraza, stav 1, tačka 3), ova odredba je kontradiktorna i ne vodi ispunjenju svrhe pojašnjenja tenderske dokumentacije.</p>	Rad TK je definisan u skladu sa Direktivom i najboljom praksom.
	10. U članu 59 - Pregovarački postupak sa prethodnim objavljivanjem javnog poziva, brisati tačku 2 stava 1.	Prihvaćeno. Procedure će biti definisane u skladu sa Predlogom zakona o javnim nabavkama.

	<p>Obrazloženje: Mogućnost da se sprovede ovaj postupak je preširoko postavljena, mnogo šire nego što je to učinjeno u Zakonom o javnim nabavkama koji ne poznaje ovu mogućnost, iako su vrijednosti javnih nabavki mnogo manje nego prosječna vrijednost jednog javno-privatnog partnerstva.</p> <p>Nacrt Zakona o JPP trenutno propisuje mogućnost sprovođenja ove mnogo manje transparentne procedure u odnosu na otvoreni postupak, ukoliko “nije moguće precizno odrediti predmet javno-privatnog partnerstva koji bi omogućio primjenu otvorenog, ograničenog postupka ili konkurentskog dijaloga”. Ukoliko je nemoguće precizno odrediti predmet javno-privatnog partnerstva, ne može se ni sprovesti postupak niti se može zaključiti ugovor, pa je ova formulacija neprecizna, široka, nema poentu ni suštinu, a omogućava veliki prostor za zloupotrebe.</p>	
	<p>11. Brisati član 62 Nacrta Zakona o JPP.</p> <p>Obrazloženje: Čak i Zakon o javnim nabavkama pripisuje koji se postupak može primijeniti za koju vrijednost nabavke. Shodno tome, i Zakon o JPP treba da prepozna vrijednosne pragove/kategorije javno-privatnog partnerstva i propiše procedure u skladu sa tim, po uzoru na vrijednosne pragove iz Zakona o javnim nabavkama. Kada će se koja procedura primijeniti za koju vrijednost javno-privatnog partnerstva i na koji način, ne smije biti predmet akta Vlade već se ovo mora regulisati Zakonom.</p>	<p>Prag vrijednosti je definisan u skladu sa DIREKTIVOM 2014/23/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 26. februara 2014. o dodjeli ugovora o koncesiji i najboljom praksom.</p>

	<p>Ako se uredi aktom Vlade, to će se negativno odraziti i na sistem kontrole, odgovornosti i transpretnosti koje predviđa Nacrt Zakona o JPP, čime će osnovna načela javnih ugovora biti narušena. Ovakva neprecizna rješenja podložna su zloupotrebama, zbog čega ih treba sa posebnom pažnjom tretirati Zakonom.</p>	
	<p>12. U članu 71 propisati da se Zapisnik o javnom otvaranju ponuda javno objavljuje u Registru javno-privatnih partnerstava.</p> <p>U članu 73 propisati da se Zapisnik o pregledu, ocjeni i vrednovanju ponuda javno objavljuje u Registru javno-privatnih partnerstava.</p> <p>Obrazloženje: Ovakvo rješenje doprinijelo bi transparentnosti sistema JPP. Slični zapisnici objavljuju se i u sistemu javnih nabavki, a ovdje je to posebno važno imajući u vidu vrijednost javno-privatnog partnerstva.</p>	<p>Sadržina i vođenje registra biće utvrđeno podzakonskim atom Agencije u skladu sa Direktivom i iskustvima najbolje prakse.</p>
<p>MONTENEGR O BUSINESS ALLIANCE -MBA-</p>	<p>Primjedbe na član 40 i član 41</p> <p><u>Član 40 - "Izračunavanje vrijednosti projekta javno-privatnog partnerstva"</u></p> <p>Komentar: Analiza opravdanosti JPP daje odgovor na pitanje izračunavanja vrijednosti projekta JPP-a i nema potrebe da se angažuje procjenitelj. U analizi opravdanosti iz člana 37, nalazi se podatak o vrijednosti projekta JPP-a.</p>	<p>Prihvaćeno.</p> <p>Navedene odredbe u konačnom biće definisane u skladu sa Direktivom i najboljom praksom.</p>

Potrebno je samo znanje koje se odnosi na čitanja projekta opravdanosti investicionog ulaganja. Shodno tome, potrebno je preformulisati stav jedan ovog člana da glasi (približno):

„Vrijednost projekta javno---privatnog partnerstva preuzima se iz analize opravdanosti javno---privatnog partnerstva, prema članu 37, ovog prijedloga zakona.”

Ostali stavovi mogu da ostanu uz manju leksičku adaptaciju, izuzev poslednjeg stava koji postaje suvišan.

Član 41 - „Metode za izračunavanje procijenjen
vrijednosti projekta javno-privatnog partnersta”

Komentar:

1. Naslov „Metode za izračunavanje procijenjene vrijednosti projekta javno-privatnog partnerstva” ne odgovara problematici JPP. Više je adekvatan naslov:

“Metode za izračunavanje ekonomsko-finansijske opravdanosti JPP-a.”

2. U prvom stavu, ovog člana stoji: “Vrijednost predloženog projekta javno-privatnog partnerstva izračunava se primjenom objektivne metode koja se iskazuje u prijedlogu projekta javno- privatnog partnerstva.” Postavlja se pitanje koje su to objektivne metode, kad ih kao takve ne prepoznaju Evropski standardi za procjenu vrijednosti EVS, ni Međunarodni standardi za procjenu vrijednosti IVS, niti međunarodna procjeniteljska praksa.

Zajednički Komentar na član 40 i član 41:

1. U Evropskim standardima za procjenu vrijednosti, poglavlje EVS 2 i EVA 5. Primjena investicione vrijednosti za individualne investitore, odnosi se na procjenu vrijednosti koje nijesu zasnovane na tržišnoj vrijednosti, i Ne obuhvataju projekte. Takođe, prema IVS 233 Investicione nekretnine u izgradnji, riječ je o nekretninama a ne o projektim kao nematerijalnim vrijednostima.

2. Međunarodni standardi za procjenu vrijednosti IVS 210 nematerijalna imovina, tačka C5 i C9, ne predviđa mogućnost procjene projekta. Može doći u obzir procjena ugovora o prodaji projekta koji se radi za potrebe sudskog spora, stečaja i sl.

3. Sama riječ „procjena rizika“, „procjena efikasnosti projekta“, „procjena vrijednosti projekta“ i sl.“, ne znači da ta problematika pripada procjeniteljskoj djelatnosti. Prethodni izraz „procjena“ potiče iz prirode budućih vrijednosti projekta, kao posledice anticipiranja budućnosti, projektantskih ocjena i proračuna koji su po Prirodi približne, a ne fiksno tačne, a služe u svrhu minimiziranja rizika. Tako npr. vrijednost projekta proračunava se metodom sadašnje vrijednosti, efikasnost projekta- metodom interne stope rentabiliteta, likvidnost projekta- finansijskim tokom gotovine itd. Problematika vrijednosti projekta (uz eventualno dopuštenje izraza „procjena vrijednosti projekta“) pripada projektnoj tehnologiji- izrade i ocjene efikasnosti investicionih projekata, što mogu da rade

	<p>samoprojektanti ekonomskog dijela projekta, odnosn investicioni savjetnici. To je isuviš komplikovan i nedostupan posao za procjenitelje, a posebno što nema utemeljenje u evropskim i međunarodnim standardima za procjenu nematerijalnih vrijednosti.</p>	
	<p style="text-align: center;">Oblast primjene i načina sprovođenja tenderske procedure</p> <p>Smatramo da je neophodno jasno odrediti oblasti u kojima se uspostavlja privatno javno-partnerstvo jer regulisanjem ove oblasti na predloženi način stvoriće se pravna konfuzija. Ovo naročito iz razloga što se oblast primjene, između ostalog, odnosi na turizma i ugostiteljstvo, zatim na hotelijerske i ugostiteljske usluge, a u članu 5 je definisano da se privatno-javno partnerstvo uspostavlja isključivo u oblastima pružanja usluga od javnog interesa, izvođenja javnih radova, upravljanja, rekonstrukcije, izgradnje i održavanja javne infrastrukture.</p> <p>Takođe, važno je precizirati pojam usluga od javnog interesa – ili se pozvati na posebni propis kojim je isto regulisano. Ono što ne možemo utvrditi iz Prijedloga zakona je da li isto obuhvata dugoročni zakup nepokretnosti jer je isto regulisano Uredbom o prodaji i načinu davanja u zakup stvari u državnoj imovini. Nejasno je kako će se klasifikovati dugoročni zakup nepokretnosti sa obavezom investiranja, obzirom da se ne radi ni o robi, ni o usluzi niti o radovima. Prvenstveno,</p>	<p>Odredbe člana 6 Predloga zakona nijesu imperativne, već definišu određene sektore u kojima se projekti „mogu“ realizovati.</p> <p>Takođe, predmet ovog zakona jeste:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) unaprjeđenje kvaliteta i dostupnosti usluga od javnog interesa (u daljem tekstu: javne usluge); 2) izvođenje radova na objektima u državnoj svojini i drugim objektima od javnog interesa (u daljem tekstu: javni radovi); 3) izgradnja, rekonstrukcija, upravljanje ili održavanje javne infrastrukture. <p>Shodno navedenom eksploatacija nacionalnog bogatstva (šume, vode, mineralne sirovine, ugljovodonici) nije predmet ovog Zakona što je definisano članom 7 Izuzeća od primjene.</p>

treba izmijeniti odredbe u vezi pravne zaštite i provjeriti da li su pojedini postupci (pregovarački postupak) opravdani za sve vrste koncesija (pogotovo koncesije dobra od opšteg interesa u državnoj svojini i koncesije za dugoročno korišćenje nepokretnosti).

Pored navedenog u članu 28 Prijedloga zakona definisano je da je koncesija na javne radove ugovorni odnos kojim javni partner povjerava izvršenje radova privatnom partner uz naknadu koja može da se sastoji od prava na eksploataciju radova koji su predmet ugovora ili od prava na eksploataciju radova uz plaćanje. Isti član definiše i pojam koncesije na javne usluge. S tim u vezi, kontradiktorna je definicija da se povjerava pružanje usluga privatnom partner "uz naknadu", a da se isto sastoji od "prava na pružanje usluga koje su predmet ugovora" ili od "prava na pružanje usluga uz plaćanje". Potrebno precizirati šta je namjera zakonodavca.

Ono što se može primjetiti je da se Zakon u značajnom dijelu nadovezao na postupak kojim su definisane javne nabavke, te sa tim u vezi značajno iskomplikovao tendersku procedure Navodimo iz razloga što imamo bojazan da će tenderski postupak biti veoma dug i komplikovan jer sadrži rokove i pravo upotrebe pravnih lijekovana svaku fazu postupka, te u slučaju saradnje sa ozbiljnim investitorima, a postupak se odugovlači zbog proceduralnih razloga, isti ne izgubi interes za predmetom koncesije (član 76 zakona).

	<p>Upotreba izraza se ne poklapa u cijelom tekstu zakona, definicije načela, potom način učešća Konzorcijuma, dostavljanje bankarske garncije za dobro izvršenje posla, izračunavanje vrijednosti javne nabavke i sl.</p> <p>Izračunavanje vrijednosti projekta na način kako je to predviđen Nacrtom zakona, za ovu vrstu projekata može biti veoma teško, u nekim slučajevima nemoguće. Primjena kriterijuma “ekonomski najpovoljnij ponuda ne mož dovesti do izbora kvalitetnih javnih partnera i obezbjeđenja realizacije investicije, pa ih u tom smislu treba revidovati. Na kraju, u pogledu ove vrste koncesije, postoji kolizija sa odredbama Zakona o državnoj imovini, Uredbom o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini i podzakonskim aktima, koji se predmetnim Prijedlogom zakona ne stavljaju van snage.</p>	
	Odgovornost je dominantno na privatnom partneru, što nije u skladu sa članom 2 Prijedloga ovog Zakona.	Navedene odredbe definisane su u skladu sa Direktivom i najboljom praksom.
	Razmotriti da li da Vlada osniva Agenciju za investicije Crne Gore ili da to bude u nadležnosti Skupštine.	Agencija samostalno obavlja poslove i ima svojstvo pravnog lica.
	Broj članova Upravnog odbora Agencije treba proširiti i Za predstavnika realnog sektora.	Agencija samostalno obavlja poslove i ima svojstvo pravnog lica.
	Posebno treba napomenuti da fali Obrazloženje, kao neophodan prilog Zakona.	Prihvaćeno.
UNIJA		Prihvaćeno.

POSLODAVAC A CRNE GORE	OPŠTE	
	1.Tekst predloga Zakona o javno-privatnom partnerstvu ne sadrži obrazloženje, koje bi kao kratak laborat trebalo da pregledno, sistematizovano, stručno i uvjerljivo saopšti motive donošenja odnosnog zakona. Takav pristup je nesaglasan obavezi iz čl.11, st.2 Uredbe o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona (Sl.list CG br.12/12).	
	2.Donošenje odnosnog zakona predviđeno je Programom rada Vlade CG za 2018.godinu – drugi kvartal iste.	/
3.Predlog odnosnog zakona nije preobiman, ali se ipak postavlja pitanje njegove prenormiranosti budući da se istovremeno sa ovim zakonom realizuje i projekat izmjena i dopuna Zakona o koncesijama, a koji poduhvat vodi Ministarstvo ekonomije. Posebno imajući u vidu naznaku datu Programom rada Vlade CG za 2018.godinu. Ovim Zakonom će se na načelima Evropskog zakonodavstva koje uređuje oblast koncesija na transparentan i na jednostavnim procedurama zasnovan način, urediti pitanje javno – privatnog partnerstva. Pojedina ponuđena rješenja, čini se mogla bi biti “skraćena” upućujućim normama na Zakon o javnim nabavkama i Zakon o koncesijama.	/	

	<p>4. Ako je već osnovnim odredbama predloga (čl.2) ustanovljena podjela rizika dalji tekst predloga nije javnog i privatnog partnera jednako tretirao. Nismo prepoznali uravnoteženost odnosa između javnog i privatnog partnera budući da gro rizika snosi isključivo privatni partner.</p> <p>Alokacija rizika treba da bude prepoznata po principu “od slučaja do slučaja”, a ne unaprijed, isključivo kao teret privatnog partnera.</p> <p>Posebnu zabunu unose odredbe čl.32 predloga koje poznaju više rizika : operativni, rizik raspoloživosti, rizik potrošnje i rizik ponude. Teško je prepoznati da li su isti uravnoteženo podijeljeni na javnog i privatnog partnera.</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa Direktivom i najboljom praksom, posebno u dijelu podjele rizika.</p>
	<p>5. Kada je u pitanju alokacija odgovornosti “mutatis mutandis” vrijedi saopšteno pod 4. Javni partner bi trebao da zadržava odgovornost za oblasti za koje je teško uspostaviti jasne ugovorne specifikacije, a privatni partner bi preuzeo odgovornost za aktivnosti u kojima je moguće uspostaviti jasne ugovorne specifikacije. Sasvim je jasno da javni partner mora vršiti monitoring ugovornih odnosa.</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa Direktivom i najboljom praksom.</p>
	<p>6. Predlog sadrži niz nejasnoća. Podsjećamo da je Ustavni sud Crne Gore u više svojih odluka potencirao princip vladavine prava koji zahtijeva da propis mora biti jasan i precizan, u skladu sa posebnosću materije koju normativno uređuje, a čime se sprečava svaka arbitražnost i proizvoljnost u tumačenju i primjeni</p>	<p>Prihvaćeno.</p>

	<p>propisa. Na iste smo ukazali u pojedinačnim primjedbama.</p> <p>Bilo bi od praktične koristi u osnovnim odredbama dati norme o značenju pojedinih izraza za potrebe ovog zakona.</p>	
	<p>7. Predlog sadrži i niz diskrecionih prava, na koja smo ukazali u pojedinačnim primjedbama. Odnosno treba maksimalno izbjegavati.</p>	/
	<p>8. Kontekst naše primjedbe pod 3 (prenormiranost) čini se da bi mogao biti otklonjen kroz pojedine upućujuće norme na shodnu primjenu Zakona o javnim nabavkama (dio procedura je upravo predmet i ovog zakona).</p>	Prihvaćeno.
	<p>9. Kako ne bi bila ugrožena konzistentnost i koherentnost pravnog sistema Crne Gore. Potrebno je prepoznati odnos ovog zakona sa nizom drugih zakona, a naročito :</p> <ul style="list-style-type: none"> - O koncesijama; - O javnim nabavkama; - O upravnom postupku; - O obligacionim odnosima; - O računovodstvu; <p>Nepostojanje obrazloženja bitno otežava prepoznavanje i "mjesto" ovog predloga u pravnom poretku CG.</p>	<p>Odredbe člana 6 Predloga zakona nijesu imperativne, već definišu određene sektore u kojima se projekti „mogu“ realizovati.</p> <p>Takođe, predmet ovog zakona jeste:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) unaprjeđenje kvaliteta i dostupnosti usluga od javnog interesa (u daljem tekstu: javne usluge); 2) izvođenje radova na objektima u državnoj svojini i drugim objektima od javnog interesa (u daljem tekstu: javni radovi); 3) izgradnja, rekonstrukcija, upravljanje ili održavanje javne infrastrukture.
	<p>10. Ostaje nejasno da li je ovaj zakon "krovni" u odnosu</p>	<p>Shodno navedenom eksplatacija nacionalnog</p>

	na Zakon o koncesijama.	bogatska (šume, vode, mineralne sirovine, ugljovodonici) nije predmet ovog Zakona što je definisano članom 7 Izuzeća od primjene.
	11. Ima osnova otkloniti dilemu obzirom na predmet javno – pravnog partnerstva: Da li su ugovori o javno – privatnom partnerstvu dostupni stručnoj odnosno zainteresovanoj javnosti.	Registar projekata obuhvata odobrene predloge projekata. Predlog projekata biće sastavni dio registra ugovora tek ukoliko se realizuje. U tom dijelu povezivanje tehnički nije moguće. Svakako sve informacije u registrima biće javne.
	12. Dobro je što ovaj zakonski projekat predviđa samo četiri podzakonska akta: - Za član 47 i 51, koje ovlašćuje nadležno ministarstvo; - Za čl.62 i 102 za koje ovlašćuje Vladu CG;	/
	13. Pojedine nomotehničke opaske smo naznačili u pojedinačnim primjedbama.	/
	<u>POJEDINAČNE</u> 1. Član 3, stav 4 Precizirati da li su u pitanju i subjekti čiji je osnivač ili većinski vlasnik država odnosno jedinica lokalne samouprave ili neki drugi.	Definisano članom 12 stav 1 - privredna društva i pravna lica koja obavljaju djelatnost od javnog interesa.
	2. Član 6, stav 2 Čini se da tč.4 (hotelijerske i ugostiteljske usluge) nijesu startno socijalne usluge te da je ograničen interes	Prihvaćeno.

	privatnih partnera za pružanje istih.	
	<p>3. Poslije člana 6 vrijedilo bi dodati novi član 6a-značenje izraza, a naročito za :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Društvo posebne namjene (čl.33, st.2) - Konzorcijum (čl.34); - Savjetnik (čl.38). 	Prihvaćeno.
	<p>4. Član 12</p> <p>Bilo bi dobro dati radnu definiciju "ponuđač" naznakom da je u pitanju dostavljač ponude koji obavlja kao pretežnu djelatnost neku od djelatnosti čl.6 predloga Zakona. To bi bilo saglasno i čl.6 Zakona o klasifikaciji djelatnosti (Sl.list CG br.18/11). Time bi se izbjegli slučajevi "neozbiljnih" prijava pojedinih učesnika u postupku, a svaki projekat javno – privatnog partnerstva dobio bi potreban autoritet.</p>	Definisano članom 12 stav 1, ponuđač u smislu ovog zakona mora biti svako zainteresovano lice, osim drugačije ali izričito traženo tenderskom dokumentacijom zavisno od djelatnosti.
	<p>5. Član 14</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ponuđeno zakonsko rješenje treba dovesti u contekest sa pojedinim odredbama Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave kojim i Ministarstvo finansija te (čl.8), te Minsitarstvo ekonomije (čl.15) vrše poslove koje su Agenciji za investicije CG date kao izvorna djelatnost. Ovim će se izbjeći moguće kolizije u postupanjima jer 	Prihvaćeno.

	<p>će biti otklonjene dileme šta je čiji djelokrug.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o koncesijama u čl.11 propisuje da Komisija za koncesije CG vodi registar ugovora o koncesijama. ČL.14,tč.7 Zakona o javno-privatnom partnerstvu to isto propisuje za Agenciju za investicije CG, razjasniti predmetno. - U tč.10 je nejasno značenje “vrši predlaganje modaliteta valorizacije razvojnih resursa”. Najmanje je potrebno pojednostaviti ovu sintagmu. 	
	<p>6. Član 16, tačka 4</p> <p>Propisuje neodređeno “članovi Upravnog odbora za svoj rad odgovaraju Vladi.” Čini se da bi već jednom trebalo, budući da se slično odnosi I na niz drugih propisa “prepoznati”, a to znači I normirati o kojoj vrsti odgovornosti se radi – moralnoj, imovinskoj, te da li je u pitanju individualna ili kolektivna odgovornost?</p> <p>Preciziranjem ovog problema ponuđena norma nije odmakla od puke proklamacije. Pitanje je, već duže vrijeme, da li je neko do sada odgovarao na bilo koji način u poslovnom postupanju iz osnova članstva u institucijama koje imenuje I razrješava Vlada Crne Gore.</p>	<p>Organi upravljanja Agencije su Upravni odbor i direktor Agencije i njihov rad je definisan u skladu sa relevantnim propisima Zakonom o državnoj upravi, zakonom o spječavanju korupcije..</p>
	<p>7. Član 17</p> <ul style="list-style-type: none"> - Specifičnost “materije”, koja se određuje ovim 	<p>Navedeno je definisano članom 21. Odredba „Direktor i zaposleni u Agenciji ostvaruju prava i obaveze iz radnog odnosa u skladu sa</p>

	<p>zakonom nužno zahtijeva da se propišu posebni uslovi koje treba da ispunjava direktor Agencije, ograničenje mandata na dva uzastopna izbora I sl.</p> <ul style="list-style-type: none"> - U stavu 4 je unijeta naznaka “i zaposleni” iako naziv iznad člana (direktora Agencije) jasno ukazuje da se istim propisuje samo “materija ” koja se odnosi na direktora Agencije. Stoga i naznaka “i zaposleni “ treba da bude brisana. 	<p>zakonom kojim se uređuje prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika.“ ima značenje da je predlagač zaposlene u Agenciji želio tretirati kao državne službenike i shodno tome i primjenu relevantnog zakona kojim se uređuje rad zaposlenih u ovoj instituciji.</p>
	<p>8. Član 18</p> <p>Tačkom 5 se propisuje donošenje akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije. Obzirom da se isti može odnositi samo na “ zaposlene u Agenciji” trebalo bi već zakonom otkloniti ovu pravnu prazninu. Pitanje je kako se “dobija status zaposlenog u Agenciji” da li primjenom odredbama Zakona o državnim službenicima i namještenicima i to putem javnog konkursa ili i na drugi način. Osim naznake u čl.121 (odjeljak prelazne i završne odredbe) o ovom se potrebno ne normira.</p>	<p>Definisano članom 17, na rad zaposlenih u Agenciji primjeljuju se odredbe Zakona o državnim službenicima i namještenicima.</p>
	<p>9. Član 26, stav 2</p> <p>Ponuđeno stvara nedoumice : Da li je “stariji” Ugovor o javnom-privatnom partnerstvu u odnosu na Ugovor o koncesiji ili pak Ugovor o koncesiji za javne usluge. Da li su u pitanju ugovorni sinonimi? U svakom slučaju potrebno je predmetno razjasniti.</p>	<p>Transponovanje Direktive o koncesijama 2014 i prepoznavanje novih instituta koncesije na javne radove i koncesije na javne usluge ključna je odrednica ovog predloga Zakona. Navedene koncesije se značajno razlikuju od koncesija koje ostaju u sistemu shodno Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama koje</p>

		podrazumijevaju koncesije u smislu „dozvola“ za eksploataciju nacionalnog bogatstva (šuma, voda, mineralnih sirovina i sl).
	<p>10. Član 27</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naziv iznad odnosnog člana (Ugovor o koncesiji) unosi zabunu u odnosu na Zakon o koncesijama. Čl.1 osnovnih odredaba predloga ovog zakona, kao predmet uređenja, ovo ne propisuje. - U čl.44 Zakona o koncesijama propisan je sadržaj ugovora o koncesijama, a u čl. 83 predloga Zakona o javnom-privatnom partnerstvu osnovni elementi Ugovora javno-privatnog partnerstva. Odnos ovih dvaju Zakona u praksi može dovesti do mnogih problema što treba izbjeći. Stoga je neophodno precizno pojašnjenje. 	<p>Prethodno pojašnjeno.</p> <p>Dodatno, javno-privatno partnerstvo može biti ugovorno ili institucionalno javno-privatno partnerstvo.</p> <p>Ugovorno javno-privatno partnerstvo naročito obuhvata ugovor o koncesiji na javne radove i ugovor o koncesiji na javne usluge definisane Direktivom.</p>
	<p>11. Član 32</p> <p>Saglasno našoj opštoj primjedbi pod 4.</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa Direktivom i najboljom praksom, posebno u dijelu podjele rizika.</p>
	<p>12. Član 33</p> <p>Ostaje nejasno da li je u pitanju tzv. “jojint venture” tj. ugovor između domaćeg i stranog lica u cilju zajedničkog ulaganja, uz zajednički rizik i učešće u dobiti. Odnosno nužno razjasniti.</p>	<p>Institucionalno javno-privatno partnerstvo zasniva se na osnivanju zajedničkog privrednog društva privatnog i javnog partnera, koje pruža javne usluge, izvodi javne radove, odnosno vrši izgradnju, rekonstrukciju, upravljanje ili održavanje javne infrastrukture, radi realizacije projekta javno-privatnog partnerstva.</p>

		Sa druge strane odredbe člana 33 se zahtijevaju tenderskom dokumentacijom u smislu obaveze osnivanja društva posebne namjene koje je osnovano samo od strane privatnog partnera. Član 33 biće u konačnom dodatno pojašnjen.
	13. Član 34 Saglasno našoj opštoj primjedbi pod 6, jer ako se radna definicija “konzorcijum” ne da u novopredloženom članu “značenje izraza” u odjeljku 1 – osnovne odredbe ostaju nejasne i odredbe članova 35-36.	Prihvaćeno.
	14. Član 38 Saglasno našoj opštoj primjedbi pod 6.	Angažovanje savjetnika je proceduralno više od samog pojma savjetnika u postupku JPP projekata.

	<p>15. Član 39</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pripreme radnje za odobravanje projekta javno-privatnog partnerstva vrši javni partner, a ovdje je u pitanju odstupanje od ovog pravila. - U st.1 u drugom redu poslije riječi “sprovede” dodati svezu “I” kako bi se izrazilo odstupanje od pravila. - St.2 istog člana je primjer diskrecionog prava što treba izbjegavati. Očito ima potrebe da se ponude kriterijumi koji samoinicijativnom predlogu mogu dati potreban izazov da se djelotvorno uzme u razmatranje. 	<p>Prihvaćeno. Član 39 u konačnom je dodatno pojašnjen.</p>
	<p>16. Član 40</p> <p>Isti potrebno razmotriti imajući u vidu odredbe čl.25 – 26 Zakona o računovodstvu(Sl.list CG br.52/16) kako u praksi ne bi dolazilo do nesuglasica i sporova.</p>	<p>Prihvaćeno.</p>
	<p>17. Član 47</p> <p>Ostaje nejasno iz kojih “sredina” su članovi tenderske komisije : da li samo javnog partnera ili i privatnog partnera. Ako je odgovor potvrđan potrebno bi bilo naznačiti I “odnos” ukupnog broja članova javnih odnosno privatnog partnera.</p>	<p>Rad TK je definisan u skladu sa Direktivom i najboljom praksom u tom smislu zavisi od oblasti i predmeta JPP projekta.</p>

	<p>Predmetno se odnosi i na čl.48 predloga.</p>	
	<p>18. Član 50, tačka 2</p> <p>Nejasno iz koje "sredine" tenderska komisija može angažovati stručnjake: Da li samo iz sredine javnog partnera ili i izvan ovog.</p>	<p>Navedeno nije definisano, uvažavajući stručnost i specifičnost određenog predmeta JPP projekta pa u tom smislu i deficita kadrova ove vrste.</p>
	<p>19. Član 53</p> <ul style="list-style-type: none"> - U st.1,tč.10 razjasniti kako se utvrđuju kriterijumi za izbor najbolje ponude i vrednovanje iste. Da li to čini Agencija na osnovu normativnog akta ili sama tenderska komisija od slučaja do slučaja, što može voditi koruptivnim radnjama. - U st.7 razjasniti: Da li projekat javno-privatnog partnerstva male vrijednosti (vrijednost jednaka ili manja od 500.000E bez PDV-a), kroz analizu opravdanosti, mora dati odgovore na svaki od 25 elemenata iz st.1 ili se neki od njih mogu izuzeti kao nepotrebni za analizu. 	<p>Definisano naročito članom 75, 76 i 77.</p> <p>Takođe, kriterijumi su usko povezani sa predmetom jpp projekta.</p> <p>Analiza opravdanosti za projekte javno-privatnog partnerstva male vrijednosti može se pripremiti na način da ne obuhvati određene elemente iz stava 1 ovog člana, uz obrazloženje razloga za nemogućnost definisanja određenih aspekata Analize.</p>
	<p>20. Član 56</p> <p>Saglasno našoj opštoj primjedbi pod 3 evidentno je da su predložena rješenja iz Zakona o javnim nabavkama iz (čl.30). Čini se da bi ponuđeno moglo biti relaksirano</p>	<p>Postupci dodjele ugovora JPP biće u potpunosti usklađeni sa postupcima utvrđenim Direktivom 2014/24/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. februara 2014. o javnoj nabavci i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ.</p>

	<p>tako što će se dati upućujuća norma o shodnoj primjeni Zakona o javnim nabavkama.</p>	
	<p>21. Član 64, stav 2</p> <p>Nejasna dužnost ponuđača da na zahtjev javnog naručioca obezbijedi zaštitu tajnosti podataka u postupku dodjele ugovora o javnom privatnom partnerstvu. Valjda u svakom normalnom poslovnom poduhvatu, subjekat – akter štiti podatke kako bi uspio u poduhvatu.</p>	<p>Određena pitanja usko su povezana sa predmetom konkretnog jpp projekta.</p> <p>U nekim slučajevima zahtijeva se povjerljivost i od strane učesnika u postupku ili ponuđača u np pregovaračkim postupcima.</p>
	<p>22. Član 67</p> <ul style="list-style-type: none"> - Na kraju st.1 dodati riječi “dok traju pravne posledice osude”. - U st.4, tč.9 je primjer diskrecionog prava, što treba izbjegavati. 	<p>Nepodobni ponuđači su definisani Direktivom.</p>
	<p>23. Član 75</p> <p>Rangiranje “na osnovu objektivnih kriterijuma” može biti samo ako su kriterijumi Zakonom utvrđeni, ne i onih koji bi se uređivali podzakonskim aktima (jer tako nešto, saglasno našoj opštoj primjedbi pod 11, predlog ne predviđa).</p> <p>Svaki drugi pristup imao bi za posledicu pravnu</p>	<p>Dodatno definisano članom 76 i naročito članom 77.</p>

	nesigurnost.	
	<p>24. Član 83</p> <p>Osnovni elementi moraju u startu biti precizni kako se kasnije ne bi primjenom čl.87 učestalo mijenjali za period trajanja aranžmana (pacta sunt servanda).</p> <p>Čini se da bi već ovim članom trebalo potencirati, što je izostalo u predlogu, klauzulu o osiguranju što bi korenspondiralo sa čl.101 predloga zakona.</p>	Prihvaćeno.
	<p>25. Član 84</p> <ul style="list-style-type: none"> - St.1 je identičan čl. 2 Zakona o koncesijama pa bi trebalo dati upućujuću normu na shodnu primjenu odnosnog zakona. - St.8 u prvom redu riječ “kreće” zamijeniti riječju “počinje”. 	/
	<p>26. Član 87</p> <ul style="list-style-type: none"> - St.1, tč. 3 je izuzetno problematičan budući da može da bude izvor korupcije i povrede načela pravne sigurnosti. 	Izmjene ugovora definisane su u skladu sa najboljom praksom i Direktivom.

	<p>Odnosnim ne bi trebalo dovoditi u pitanje "vrijednost" osnovnih elemenata ugovora iz čl.83 predloga.</p>	
	<p>27. Član 88</p> <ul style="list-style-type: none"> - Preispitati budući da može biti izvor zloupotreba. - Stav 4 ugovora posebno neprecizan obzirom da se ne zna mehanizam o tome ko provjerava "umanjen kvalitet i narušen kontinuitet izvršenja ugovora". Da li o tome I koga obavještava? 	<p>Prenos ugovora definisan je u skladu sa najboljom praksom i Direktivom.</p>
	<p>28. Član 91</p> <p>Dati su slučajevi prestanka ugovora među kojima i putem sporazumnog raskida. Međutim, narednim članovima predloga (čl. 92 i 93) se ne daju rješenja o sporazumnom raskidu što je slučaj pravne praznine koji treba ukloniti.</p>	<p>Prekid ugovora definisan je u skladu sa najboljom praksom i Direktivom.</p>
	<p>29. Član 93</p> <p>Stav 7 naznačiti kao poseban član.</p>	<p>Navedena tačka je u suštinskom smislu vezana za odredbe člana 93.</p>
	<p>30. Član 94</p> <ul style="list-style-type: none"> - Postaje nejasno podugovaranje sa "trećim licima". Obzirom da ovih može biti više mora biti naznačeno da li se za svako podugovaranje 	<p>Navedeno je predmet ugovora o jpp uvažavajući specifičnost oblasti primjene projekata jpp.</p>

	<p>zaključuje I poseban ugovor.</p> <ul style="list-style-type: none"> - St. 3 nejasan budući da se ne zna ko utvrđuje “ispunjenje uslova ekonomsko finansijske i tehničko funkcionalne sposobnosti” i po kojoj proceduri. - St.5 nejasan budući da tenderska dokumentacija (čl.53) odnosno “ne predviđa”. 	
	<p>31. Član 95</p> <p>U st.2 u drugom redu poslije riječi “riješiti” dodati svezu “i”.</p>	<p>Prihvaćeno.</p>
	<p>32. Član 102</p> <p>Stav 2 umrežiti sa čl.83, st.1, tč.24 kako bi se izbjegli nepotrebni problemi.</p>	<p>Prihvaćeno.</p>
	<p>33. Član 103</p> <p>U St.1 se koristi sintagma “finansijska institucija”. Za predmetno treba dati radnu definiciju, saglasno našoj opštoj primjedbi pod 6. Ipak ostaje nejasnoća šta će finansijska institucija ako saglasno čl.88,st.2 Odluku o prenosu ugovora, uz prethodno mišljenje Agencije, donosi javni partner. Zašto se ovdje pojavljuje finansisjka institucija.</p>	<p>Definisano u skladu sa najboljom praksom kao međunarodno prihvaćeni termin „step in“.</p> <p>Finansijska isntitucija kao termin je data u član 86 Predloga zakona.</p>

	<p>34. Član 104</p> <p>Saglasno našoj opštoj primjedbi pod 6 trebalo bi, za potrebe ovog zakona, dati radne definicije značenja “viša sila” i “vanredni događaji” kako bi se u praksi izbjegli nesporednosti odnosno sporovi.</p>	<p>Definisano u skladu sa propisima iz ove oblasti i Direktivom.</p>
	<p>35. U odjeljku 11 (kaznene odredbe)</p> <p>Čini se ima osnova preispitati ponuđene visine novčanih kazni u čl.112 – 115, naš je utisak da bi iste trebalo povećati naročito one za inkriminacije iz čl.114-za odgovorna lica u organima državne uprave. Ovo stoga što je jedina materijalna odgovornost za ta lica djelotvorna.</p>	<p>Definisano u skladu sa propisima iz ove oblasti.</p>
	<p>36. Član 126</p> <p>U st.2 provjeriti da li ovim zakonom treba propisati prestanak važnosti dijela poslova propisanih čl.31 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave budući da odnosni poslovi “prelaze” u djelokrug Agencije.</p>	<p>Prihvaćeno.</p>
	<p>Na osnovu našeg iskustva na projektima javno-privatnog</p>	<p>Prihvaćeno.</p>

PwC	<p>partnerstva (u daljem tekstu: JPP) u regionu Jugoistočne Evrope, Zakon ima značajan uticaj na pravni sistem, a njegove odredbe su usko povezane sa drugim zakonima (kao što su Zakon o komunalnim uslugama, Zakon o javnoj imovini, Zakon o javnim nabavkama, Zakon o preduzećima, Zakon o koncesijama, itd.). Prije nego što Zakon stupi na snagu, savjetujemo Vam da pregledate ove zakone i implementirate amandmane tamo gdje je potrebno, poželjno je istovremeno sa usvajanjem Zakonom.</p>	
	<p>Zakon bi trebao da definiše potrebne sposobnosti i iskustvo članova nadležnog organa za odobravanje, tj. Agencije za investicije. Iz našeg iskustva, nedostatak znanja i/ili iskustva članova nadležnog organa za odobravanje može biti usko grlo za inovativne JPP projekte. Zbog toga je preporučljivo osigurati da članovi pokrivaju ključne oblasti (tj. regulativu, ekonomiju, pravne nauke, finansije, itd.).</p>	
	<p>Razmotrite uvođenje pojednostavljene procedure za manje JPP projekte. Konkretno, za manje projekte možda nije neophodna potpuna analiza „vrijednosti za novac“ (naročito, zahtjevi za kvantitativnom analizom „vrijednosti za novac“ mogu biti manje precizni).</p>	<p>Odredbe zakona koje se odnose na projekte male vrijednosti u skladu su sa Direktivom i najboljom praksom. Intencija predlagača je da omogući uključivanje malih i srednjih preduzeća u realizaciju ugovora o JPP, ali ne umanjujući načela i principe ovog zakona i Direktive.</p>
	<p>Član 13. stav 3 Zakona - Ovom odredba navodi da će Agencija za investicije biti registrovana u Centralnom</p>	<p>Prihvaćeno. Organizacioni oblik Agencije biće redefinisano.</p>

	<p>registru privrednih subjekata. Savjetujemo da navedete pravni oblik u kojem će biti formirana Agencija.</p>	
	<p>Član 30. stav 3 Zakona - Zakon o javnim nabavkama u odeljku 4 (članovi 44.-48.) propisuje formulu za izračunavanje vrijednosti nabavke koja se razlikuje od formule utvrđene Zakonom. Takvo neslaganje može dovesti do neizvjesnosti koji zakon treba primijeniti prilikom određivanja vrijednosti nabavke u mješovitom ugovoru. U ovim članovima savjetujemo da navedete da će se odredbe Zakona primjenjivati prilikom utvrđivanja vrijednosti svih subjekata u mješovitim ugovorima.</p>	<p>Član 31 Zakona određuje da u slučaju mješovitih ugovora prednost ima primjena Zakon o javnim nabavkama.</p>
	<p>Član 39. stav 2 Zakona - Odredba treba da precizira da će projekat JPP na inicijativu zainteresovane osobe biti prihvaćen od strane nadležnog organa ukoliko je u javnom interesu. Takva specifikacija treba da obezbijedi kriterijum na osnovu kojeg će ove inicijative biti prihvaćene.</p>	<p>Prihvaćeno.</p>
	<p>Član 51. stav 1 Zakona - Odredba treba da precizira da će tender za dodjelu ugovora o JPP takođe biti objavljen u „Tenders Electronic Daily“, službenom biltenu Evropske unije. Na taj način će konkurencija rasti i time će se povećati kvalitet ponuđača.</p>	<p>Prihvaćeno.</p>
	<p>Član 84. stav 1 Zakona - Pretpostavljamo da ova odredba</p>	<p>Uključivanje Skupštine kao javnog partnera definisano je poštojući odredbe važećih propisa u</p>

	<p>predviđa da će Skupština morati dodijeliti ugovor o JPP-u ukoliko je rok trajanja ugovora duži od 30 godina i da rok ugovora JPP ne može biti duži od 60 godina. Ako je naše razumijevanje tačno, predlažemo da revidirate formulaciju ove odredbe i da jasno navedete situaciju kada Parlament dodijeljuje ugovor o JPP, u interesu pravne sigurnosti.</p>	<p>Crnoj Gori (Zakona o državnoj imovini..)</p>
	<p>Član 86. stav 2 Zakona - Savjetujemo da se jasno odredi u Zakonu da se opterećenja iz ovog stava mogu registrovati u nadležnom registru, kako bi se izbjegli eventualni problemi u njihovoj registraciji u praksi. U ovu svrhu se može koristiti izraz sličan onom navedenom u članu 110.</p>	<p>Navedena norma člana 86 stav 2 nije imperativna već mogućnost uslovljena saglasnošću javnog partnera. Član 110 je imperativna norma obaveza javnog partnera.</p>
	<p>Član 103. stav 2 Zakona - Nije jasno ko može biti treća strana kojoj se može prenijeti ugovor o JPP, osim privatnog partnera. Stoga, savjetujemo da se obriše formulaciju "treća strana ili", jer se ugovor o JPP može prenijeti samo na privatnog partnera kako bi ostala forma JPP.</p>	<p>Prihvaćeno.</p>
<p>Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS</p>	<p>1. Predmet javno-privatnog partnerstva je potrebno redefinisati, jer je preširoko postavljen i u praksi će omogućiti realizaciju projekata u nizu novih oblasti, gdje postoje rizici od njihove neefektivnosti ili prelijanja profita privatnih</p>	<p>Član 6 Zakona je određen kao mogućnost da se u navedenim sektorima realizuju projekti jpp u skladu sa odredbama ovog Zakona. Norma nije imperativna, već ima odrednicu „može“.</p> <p>Pri definisanju oblasti predlagač propisa striktno je poštovao odredbe DIREKTIVE 2014/23/EU</p>

	<p>investitora na javne finansije države i krajnje korisnike usluga.</p> <p>Član 6 se odnosi na „Predmet javno-privatnog partnerstva“ i njim se predviđa veliki broj oblasti u kojima se projekti mogu realizovati. Međutim, primjeni takvih projekata treba pristupiti veoma oprezno, naročito imajući u vidu osjetljivost javnih finansija i nedostatak iskustva njihove primjene u nizu novih predloženih oblasti.</p> <p>Takođe, predlagač zakona bi morao sa dužnom pažnjom da razmotri brojna negativna iskustva u primjeni projekata javno-privatnog partnerstva u regionu, kao i zemljama Zapadne Evrope, posebno Velike Britanije, koja je „kolijevka“ modela javno-privatnog partnerstva, a gdje se dobar dio rizika i enormnog profita privatnih investitora „prelio“ na budžet i poreske obveznike. Upravo su iskustva iz Zapadne Evrope pokazala da javno-privatna partnerstva ne treba koristiti u određenim sektorima zbog otežanog nadzora poslovanja i prijetnje opadanja kvaliteta usluga zbog smanjenja troškova, kakvi su bolnice, škole, zatvori, javno snabdijevanje vodom, željezničke mreže.</p> <p>Stoga je potrebno uzeti u obzir sve potencijalne rizike i redefinisati predmet javno-privatnog partnerstva kako bi se predvidjele samo one oblasti za koje se procijeni da bi</p>	<p>EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 26. februara 2014. o dodjeli ugovora o koncesiji.</p>
--	--	---

	<p>projekti javno-privatnog partnerstva mogli biti efektivni i bez velikog rizika po javne finansije države i krajnje korisnike usluga.</p>	
	<p>2. Nejasno je zbog čega se vrijednost projekata javno-privatnog partnerstva male vrijednosti iskazuje bez poreza na dodatu vrijednost.</p> <p>U članu 12 (Značenje izraza) stavu 1 alineji 6 se navodi: „Projekat javno-privatnog partnerstva male vrijednosti je projekat čija je vrijednost jednaka ili manja od 5.000.000 eura, bez poreza na dodatu vrijednost.“</p> <p>Nejasno je zbog čega je vrijednost projekta javno-privatnog partnerstva male vrijednosti prikazana bez poreza na dodatu vrijednost, jer bi njegovo uračunavanje premašilo predviđeni iznos od 5.000.000 eura. Stoga je pomenuto potrebno jasno precizirati.</p> <p>3. Prema predloženim rješenjima, Agencija za investicije Crne Gore kao novi organ će imati ogromna ovlaštenja, ali je neprihvatljivo da se među ovlaštenjima zakonski normira da može pružati stručnu pomoć stranim investitorima za ulaganje u određene oblasti i sektore privrede, jer to u praksi može uticati na favorizovanje pojedinih ponuđača i ugrožavati načelo</p>	<p>Projekti male vrijednosti, odnosno vrijednosni prag, je prenesen iz DIREKTIVE 2014/23/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 26. februara 2014. o dodjeli ugovora o koncesiji i definisan u skladu sa odredbama regulative EU.</p> <p>Agencije za investicije Crne Gore će se kao jedinstveno tijelo baviti promocijom investicija, praćenjem razvojnih projekata, privatizacijom, javno-privatnim partnerstvom i koncesijama. Novo tijelo obuhvatiće sva tijela koja se trenutno bave navedenim oblastima: Agenciju za promociju investicija (MIPA), Sekretarijat za razvojne projekte, Komisiju za koncesije.</p>

	<p>konkurentnosti.</p> <p>Članom 14 (Poslovi Agencije) stavom 1 alinejom 1 propisano je da Agencija „obavlja stručne poslove na promociji investicionih mogućnosti Crne Gore, u skladu sa Strategijom za promociju stranih investicija koja se donosi u skladu sa zakonom kojim se uređuju strane investicije i godišnjim programom rada Agencije, koji naročito obuhvataju: pripremu, razvoj i promociju poslovnih mogućnosti u cilju privlačenja investicija u Crnu Goru; stručnu pomoć stranim investitorima za ulaganje u određene oblasti i sektore privrede; organizovanje neposrednih kontakata stranih i domaćih privrednih društava; saradnju sa međunarodnim institucijama radi povećanja stranih investicija.“</p> <p>Nedopustivo je da se zakonom normira da Agencija za investicije Crne Gore pruža stručnu pomoć stranim investitorima za ulaganje u određene oblasti i sektore, jer to u praksi može uticati na favorizovanje pojedinih ponuđača i ugrožavati konkurentnost, kao jedno od osnovnih načela javno-privatnog partnerstva.</p>	<p>U tom smislu Agencija i preuzima navedene obaveze prethodno pomenutih tijela, u tom smislu i poslove promocije stranih direktnih investicija i podrške investitorima za ulaganja.</p>
	<p>4. Zakonom o javno privatnom partnerstvu treba propisati da Agencija za investicije Crne Gore mora organizovati javnu raspravu prilikom predlaganja modaliteta valorizacije razvojnih resursa.</p>	<p>Nevedena odredba je brisana iz poslova Agencije.</p>

	<p>Članom 14 (Poslovi Agencije) stavom 1 alinejom 10 propisano je da Agencija za investicije Crne Gore „vrši predlaganje modaliteta valorizacije razvojnih resursa.“</p> <p>U cilju većeg uključenja kompletne javnosti i zainteresovanih subjekata, a kako bi se dobili najbolji predlozi za valorizaciju razvojnih resursa, te kako Agencija za investicije Crne Gore ne bi imala isključivi monopol i ekskluzivno pravo da jedina predlaže modele valorizacije razvojnih resursa, potrebno je propisati da Agencija predloge donosi, tek nakon široko provedenih konsultacija javnosti i provedene javne rasprave.</p>	
	<p>5. Članove Upravnog odbora Agencije za investicije Crne Gore treba da imenuje i razrješava Skupština Crne Gore, pri čemu bi jednog člana predlagala Skupština Crne Gore, jednog Vlada Crne Gore i jednog Univerzitet Crne Gore.</p> <p>Članom 16 (Upravni odbor Agencije) propisano je da članove Upravnog odbora imenuje i razrješava Vlada, i to jednog člana na predlog ministra nadležnog za finansije, jednog člana na predlog ministra nadležnog za ekonomiju i jednog člana na predlog ministra nadležnog za održivi razvoj i turizam, dok članovi Upravnog odbora za svoj rad odgovaraju Vladi.</p>	<p>Navedene odredbe u konačnom biće definisane u organizacionom smislu na način da je Agencija kao dio državne uprave pozicionirana u skladu sa propisima koji se odnose na organizaciju rada državne uprave.</p>

	<p>Predloženo rješenje značilo bi u praksi potpunu centralizaciju Upravnog odbora od strane Vlade, što nije najbolje rješenje. Stoga je predložene stavove potrebno izmijeniti na način da članove Upravnog odbora imenuje i razrješava Skupština Crne Gore, pri čemu se jedan član bira na predlog Skupštine, jedan član na predlog Vlade Crne Gore, a jedan član na predlog Univerziteta Crne Gore. Pored toga, članovi Upravnog odbora za svoj rad treba da odgovaraju Skupštini Crne Gore, kroz podnošenje godišnjeg izvještaja o radu.</p> <p>Prednje iz razloga što je, zbog ogromnih ovlašćenja i značaja poslova koje će obavljati buduća Agencija za investicije Crne Gore, te radi veće kontrolne funkcije, potrebno da njen Upravni odbor bira Skupština, umjesto da bude centralizovana i pod potpunom kontrolom Vlade Crne Gore.</p>	
	<p>6. Direktora Agencije za investicije Crne Gore treba da bira Upravni odbor Agencije za investicije Crne Gore, po sprovedenom javnom konkursu.</p> <p>Članom 17 (Direktor Agencije) propisano je da direktora Agencije za investicije Crne Gore imenuje Vlada po sprovedenom javnom konkursu, a za svoj rad odgovara Vladi Crne Gore.</p> <p>Predloženu odredbu treba izmijeniti i propisati da direktora bira Upravni odbor Agencije za investicije Crne</p>	<p>Navedene odredbe u konačnom biće definisane u organizacionom smislu na način da je Agencija kao dio državne uprave pozicionirana u skladu sa propisima koji se odnose na organizaciju rada državne uprave.</p> <p>Direktora Agencije nakon sprovedenog konkursa na predlog Upravnog odbora imenuje Vlada.</p>

	<p>Gore, po sprovedenom javnom konkursu, te da za svoj rad odgovara takođe Upravnom odboru.</p>	
	<p>7. U dijelu kriterijuma za izbor članova Upravnog odbora i direktora Agencije za investicije Crne Gore treba brisati dio kojim se zahtijeva iskustvo u vezi javno-privatnog partnerstva.</p> <p>Članom 20 (Kriterijumi za izbor organa Agencije) stavom 1 tačkom 2 je propisano da za člana Upravnog odbora može biti imenovano lice koje ima „najmanje pet godina radnog iskustva u obavljanju poslova u vezi sa upravljanjem, pripremom, realizacijom ili praćenjem investicija, strategijama i/ili programima, odnosno javno-privatnim partnerstvom.“</p> <p>Istim članom stavom 2 tačkom 2 je predviđeno da za direktora Agencije može biti imenovano lice koje ima „najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima rukovođenja i radnog iskustva u obavljanju poslova u vezi sa upravljanjem, pripremom, realizacijom ili praćenjem investicija, odnosno javno-privatnim partnerstvom.“</p> <p>Iz prednjih tačaka je potrebno brisati riječi „odnosno javno-privatnim partnerstvom“, a iz razloga što izbor članova Upravnog odbora ili direktora ne treba uslovljavati iskustvom u javnom-privatnim partnerstvima, budući da Crna Gora nije imala zakon ove</p>	<p>Prihvaćeno.</p>

	<p>vrste i ograničeno je realizovala projekte po ovom investicionom modelu.</p>	
	<p>8. U dijelu ograničenja za izbor članova Upravnog odbora i direktora Agencije za investicije Crne Gore treba brisati dio kojim se uslov da lice nije osuđeno za krivično djelo vezuje samo za period dok traju pravne posljedice osude.</p> <p>Članom 21 (Ograničenja za izbor organa Agencije) stavom 1 tačkom 4 je propisano da za člana Upravnog odbora i direktora Agencije ne može biti imenovano „lice koje je pravosnažno osuđeno za krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti, bez obzira na izrečenu sankciju ili je pravosnažno osuđeno za drugo krivično djelo na kaznu zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci, u periodu dok traju pravne posljedice osude.“</p> <p>Iz prednje tačke je potrebno brisati riječi „u periodu dok traju pravne posljedice osude“, a iz razloga što osuđenost ne treba vezivati za period dok traju pravne posljedice osude, jer je pravosnažna osuđenost za krivično djelo po sebi dovoljan razlog da je lice nedostojno za obavljanje date funkcije.</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa Zakonom o spječavanju korupcije, krovnim aktom za navedena pitanja.</p>
	<p>9. Postupak razješnja članova Upravnog odbora</p>	<p>Navedene odredbe u konačnom biće definisane u organizacionom smislu na način da je Agencija kao</p>

	<p>Agencije za investicije Crne Gore treba da sprovedi Skupština Crne Gore, a takođe je Skupštini potrebno dostavljati godišnji izvještaj o radu.</p> <p>Član 22 (Razrješenje člana Upravnog odbora i direktora Agencije) potrebno je izmijeniti na način da i postupak razrješenja sprovodi Skupština Crne Gore za članove Upravnog odbora, a shodno gore predloženom rješenju da izbor članova Upravnog odbora treba da sprovodi Skupština Crne Gore.</p> <p>Takođe je na sličan način potrebno upodobiti i član 25 (Godišnji izvještaji) na način da Agencija za investicije Crne Gore podnosi godišnji izvještaj o radu Skupštini Crne Gore.</p>	<p>dio državne uprave pozicionirana u skladu sa propisima koji se odnose na organizaciju rada državne uprave. Navedeno posebno uvažavajući da Agencija u sistemu ima i savjetodavnu funkciju, posebno ne funkciju regulatora kao u slučaju institucija koje su organizaciono pozicionirane za donošenje odluka u Skupštini Crne Gore.</p>
	<p>10. Vlada ne treba da daje saglasnost na Statut Agencije za investicije Crne Gore.</p> <p>Članom 23 (Statut Agencije) stavom 2 je propisano da „na Statut Agencije saglasnost daje Vlada.“ Prednji stav je potrebno brisati, a shodno gore predloženim rješenjima da članove Upravnog odbora bira Skupština Crne Gore, kojoj se podnose i godišnji izvještaji o radu.</p>	<p>Navedene odredbe u konačnom biće definisane u organizacionom smislu na način da je Agencija kao dio državne uprave pozicionirana u skladu sa propisima koji se odnose na organizaciju rada državne uprave.</p>
	<p>11. Privatni partner treba u potpunosti da preuzme</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa Direktivom i najboljom praksom, posebno u dijelu podjele rizika.</p>

	<p>rizike raspoloživosti i ponude.</p> <p>Članom 32 (Vrste rizika) stavom 3 tačkom 2 propisano je da u ugovorima o javno-privatnom partnerstvu koji za predmet nemaju koncesiju privatni partner preuzima „u cjelini ili djelimično rizik raspoloživosti i/ili rizik ponude, odnosno potražnje u skladu sa tim ugovorom.“</p> <p>Iz prednje tačke treba brisati riječi „u cjelini ili djelimično“, jer privatni partner treba u potpunosti da preuzme rizike raspoloživosti i ponude.</p>	
	<p>12. Članovi konzorcijuma koji učestvuju u postupku realizacije projekta javno-privatnog partnerstva treba u potpunosti da budu neograničeno solidarno odgovorni za izvršenje ugovora.</p> <p>Članom 36 (Odgovornost članova konzorcijuma) stavom 1 propisano je da su „članovi konzorcijuma neograničeno solidarno odgovorni za izvršenje ugovora o javno-privatnom partnerstvu, osim ukoliko drugačije nije određeno ugovorom o javno-privatnom parterstvu.“</p> <p>Iz citiranog stava potrebno je brisati riječi „osim ukoliko drugačije nije uređeno ugovorom o javno-privatnom partnerstvu“, iz razloga što subjekti koji kao članovi konzorcijuma učestvuju u postupku realizacije projekta javno-privatnog partnerstva treba i da budu neograničeno solidarno odgovorni za izvršenje ugovora o</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa Direktivom i najboljom praksom, uvažavajući pravo privatnog partnera da posjeduje slobodu da uredi svoju unutrašnju strukturu. Navedeno ni u kom smislu ne umanjuje zaštitu interesa javne strane.</p>

	<p>javno-privatnom partnerstvu.</p> <p>U suprotnom, otvara se mogućnost da se određeni subjekti pojave na tenderima samo formalno i kako bi obezbijedili uspješnost konzorcijumu u postupku dobijanja ugovora, a bez stvarne namjere da učestvuju u realizaciji projekta javno-privatnog partnerstva.</p>	
	<p>13. Zakonom o javno privatnom partnerstvu treba propisati obavezu da se godišnjim budžetima Države Crne Gore i lokalnih samouprava definišu dozvoljeni limiti o iznosu novca iz budžeta koji će moći da bude izdvojen za projekte javno-privatnih partnerstava.</p> <p>Imajući u vidu preveliku zaduženost centralnog i budžeta lokalnih samouprava i kako bi se izbjegla prevelika zaduženja javnih fondova, potrebno je propisivati dozvoljene limite za projekte javno-privatnih partnerstava.</p>	<p>Crna Gora je na početku u ovom procesu politike javno-privatnog partnerstva pa u tom dijelu ovim zakonom nije moguće postavljati limite sa ciljem ograničavanja potencijalnih projekata. U prvom periodu cilj nam je sagledati koliko će biti interesovanje privrede za projekte ove vrste. U tom dijelu podjednako nas očekuje građenje kapaciteta javne administracije za pokretanje i praćenje projekata, ali i privatnog sektora u dijelu promocije ovog vida ulaganja. Svakako uvažavajući odredbe Zakona koje se odnose na odobravanje projekata, Ministarstvo finansija će cijeniti fiskalnu održivost projekata.</p>
	<p>14. Zakonom o javno privatnom partnerstvu treba definisati obavezu javnog naručioca da prije sprovođenja pripremnih radnji za odobravanje projekta javno-privatnog partnerstva izradi analizu koja će pokazati koliko bi iznosili troškovi projekta ako bi ga realizovao javni sektor, a koja</p>	<p>Analiza opravdanosti je obavezni dio u pripremnim radnjama (član 37 Zakona).</p> <p>Sa druge strane član 42 propisuje obaveznu sadržinu Analize za projekte JPP.</p> <p>U tom smislu Analiza obuhvata sve neophodne aspekte u skladu sa Direktivom i najboljom praksom. Zakon obuhvata i značajno više elemenata Analize u</p>

	<p>će takođe ponuditi i mogućnost alternativnih rješenja.</p> <p>U cilju izbjegavanja pretjeranog sticanja profita privatnog sektora na račun javnog sektora, Zakonom o javno privatnom partnerstvu je potrebno propisati obavezu javnog naručioca da izradi stručnu analizu o koštanju projekta javno-privatnog partnerstva, kada bi ga sprovodio javni sektor.</p> <p>Ovo posebno iz razloga što će projekte javno-privatnog partnerstva plaćati poreski obveznici u dugotrajnom vremenskom periodu, a naročito imajući u vidu iskustva zemalja Zapadne Evrope, i posebno Velike Britanije, u kojima je koncept javno-privatnog partnerstva, kao investicioni mehanizam, značajno diskreditovan, i gdje su mnogi projekti u praksi doveli do brojnih problema, poput kašnjenja u realizaciji ili rapidnog rasta troškova.</p> <p>Stoga je potrebno izraditi stručnu analizu koja treba da pokaže da li bi realizacija projekta imala bolje ili lošije rezultate kroz javni sektor, a koja bi takođe ponudila i alternativna rješenja. O svemu ovome bilo bi neophodno uključiti i najširu zainteresovanu javnost, koja bi svojim primjedbama, komentarima i sugestijama mogla da doprinese primjeni samo onih projekata koji su u najboljem interesu države.</p>	<p>odnosu na iskustva zemalja regiona, kao što su market case - procjenu uslova na tržištu i management case - procjenu kapaciteta javnog naručioca i javnog sektora.</p>
		<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa</p>

15. Javni naručilac treba da sprovede postupak javne rasprave i na svom sajtu objavi analizu opravdanosti javno-privatnog partnerstva i nacrt ugovora, na koje će zainteresovani subjekti imati pravo da dostavljaju komentare, primjedbe i sugestije.

Članom 37 (Sadržaj pripremnih radnji) stavom 1 je propisano: „Radi odobravanja projekta javno-privatnog partnerstva i zaključivanja ugovora u skladu sa ovim zakonom javni naručilac dužan je da sprovede naročito sljedeće pripreme radnje, i to da: 1) utvrdi potencijalne projekte javno-privatnog partnerstva; 2) pripremi predlog projekta javno-privatnog partnerstva koji obuhvata: - analizu opravdanosti javno-privatnog partnerstva, - nacrt ugovora o javno-privatnom partnerstvu; 3) podnese predlog projekta javno-privatnog partnerstva Agenciji na mišljenje.“

U cilju obezbjeđenja transparentnosti i donošenja najboljih odluka o projektima javno-privatnog partnerstva, javni naručilac treba da sprovede postupak javne rasprave i na svom sajtu objavi analizu opravdanosti javno-privatnog partnerstva, kao i nacrt ugovora o javno-privatnom partnerstvu.

Nakon objave pomenutih dokumenata, javni naručilac treba da ostavi rok zainteresovanoj javnosti za dostavljanje komentara, primjedbi i sugestija, koje će

Direktivom i najboljom praksom, navedeno i u dijelu javno dostupnih informacija i kreiranje registara projekata i registara ugovora.

	<p>razmotriti sa pažnjom dobrog privrednika, a zatim dopuniti analizu opravdanosti i nacrt ugovora, te ih tek nakon toga uputiti Agenciji za investicije Crne Gore na mišljenje.</p> <p>Ovo je posebno bitno iz razloga što su građani ti koji će platiti sve projekte javno-privatnog partnerstva i stoga moraju imati potpuni uvid u sve relevantne informacije i mogućnost da iznose primjedbe i predlažu rješenja, kako bi se na taj način omogućila realizacija samo onih projekata koji su održivi, ali istovremeno i izbjegla opasnost da se privatnom investitoru obezbijedi sticanje prekomjernog profita na račun građana.</p>	
	<p>16. Nejasno je zbog čega se Nacrtom zakona o javno privatnom partnerstvu propisuje da javni naručilac može ovlastiti drugog javnog naručioca za sprovođenje pripremnih radnji radi utvrđivanja potencijalnih projekata i njihove pripreme.</p> <p>Članom 37 (Sadržaj pripremnih radnji) stavom 2 je propisano: „Javni naručilac može da ovlasti drugog javnog naručioca za sprovođenje pripremnih radnji iz stava 1 ovog člana.“</p> <p>Nejasna je intencija predlagača da ostavi mogućnost da se kompletna priprema projekta javno-privatnog</p>	<p>Navedena odredba je neophodna usljed povezanih lica u državnoj upravi, organa uprave i drugih pravnih lica čiji je posredno ili neposredno država osnivač. Takođe i u dijelu da više javnih naručilaca ovlasti jednog da sprovodi projekat.</p>

	<p>partnerstva prenese na drugog javnog naručioca, posebno što izvorni javni naručilac raspolaže sa najviše podataka u vezi radova ili usluga koje treba da budu predmet projekta javno-privatnog partnerstva.</p> <p>Takođe, ovo u praksi može dovesti do centralizacije projekata od strane Vladinih ministarstava, koja bi utvrđivala listu projekata javno-privatnog partnerstva i pripremala njihove predloge.</p>	
	<p>17. Zakonom o javno privatnom partnerstvu treba propisati da se savjetnik angažuje u proceduri propisanoj Zakonom o javnim nabavkama.</p> <p>Članom 38 (Angažovanje savjetnika) propisano je da javni naručilac može da angažuje savjetnika za pružanje stručne podrške u pripremnim radnjama, u ugovaranju javno-privatnog partnerstva i prilikom sprovođenja ugovora o javno-privatnom partnerstvu.</p> <p>Radi izbjegavanja svake sumnje i radi izbjegavanja zloupotreba u praksi prilikom angažovanja savjetnika, pomenuti član je potrebno dopuniti na način da će se posebnim stavom predvidjeti da se savjetnik angažuje po proceduri predviđenoj Zakonom o javnim nabavkama.</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa Direktivom i najboljom praksom.</p> <p>Savjetnik u projektima nije novina za crnogorski sistem i postupak angažovanja može biti na osnovu različitih modaliteta koje javni naručioci imaju na raspolaganju u skladu sa drugim zakonima.</p>
	<p>18. Član 39 Nacrta zakona o javno privatnom partnerstvu, koji se odnosi na samoinicijativni predlog zainteresovanog lica, treba brisati.</p>	<p>Navedene odredbe u konačnom biće drugačije definisane, uvažavajući i ovdje date sugestije.</p>

	<p>Članom 39 (Samoinicijativni predlog) propisano je da pripreme radnje javni naručilac može da sprovede na inicijativu zainteresovanog lica, uz koju je priložen predlog projekta javno-privatnog partnerstva. Nadalje se navodi da se može prihvatiti predlog, zatim da podnosilac inicijative može učestvovati u postupku dodjele ugovora, u kojem neće imati povlašćeni tretman, te da će mu javni naručilac nadoknaditi troškove izrade analize opravdanosti projekta javno-privatnog partnerstva, ukoliko ne bude izabran u postupku dodjele ugovora.</p> <p>Radi izbjegavanja mogućih zloupotreba u praksi, favorizovanja pojedinih ponuđača i naročito potrebe da javni naručilac prvo sam utvrdi opravdanost potrebe realizacije pojedinog projekta, prednji član je u potpunosti potrebno izbrisati.</p> <p>U suprotnom, u praksi se može događati da privatni investitori budu ti koji će imati dominantnu inicijativu u predlaganju projekata javno-privatnog partnerstva, koji često mogu biti neopravdani i bez primjerenih stručnih analiza, a koji favorizuju stvaranje privatnog profita na štetu interesa poreskih obveznika.</p>	
	<p>19. Neprihvatljivo je zakonski ostavljati mogućnost da razlika procijenjene vrijednosti projekta javno-privatnog partnerstva i vrijednosti</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa Direktivom i najboljom praksom.</p>

	<p>zaključenog ugovora može da bude veća za čak 20 odsto.</p> <p>Članom 40 (Izračunavanje vrijednosti projekta javno-privatnog partnerstva) stavom 4 propisano je: „Ako je vrijednost projekta javno-privatnog partnerstva u trenutku dodjele ugovora veća od 20 odsto procijenjene vrijednosti, vrijednost projekta određuje se prema vrijednosti u trenutku dodjele ugovora.“</p> <p>Prednje citirani stav je potrebno brisati, jer se njime faktički otvara prostor za zloupotrebe u praksi i uvećanje vrijednosti zaključenih ugovora za čak 20 odsto u odnosu na procijenjene vrijednosti projekata u analizama opravdanosti i/ili tenderskoj dokumentaciji. Ukoliko su analize opravdanosti i tenderska dokumentacija kvalitetno urađene, postavlja se pitanje zašto zakonski otvarati mogućnost uvećanja vrijednosti zaključenih ugovora za čak 20 odsto. Ovo posebno imajući u vidu da projekti javno-privatnih partnerstava mogu biti vrijedni na desetine miliona eura, pa bi prag od 20 odsto na takve ugovore bio ogroman.</p>	
	<p>20. Kriterijumi za izračunavanje procijenjene vrijednosti projekta javno-privatnog partnerstva su preširoko postavljeni i potrebno ih je redefinisati.</p> <p>U Članu 41 (Metode za izračunavanje procijenjene</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa Direktivom i najboljom praksom.</p>

	<p>vrijednosti projekta javno-privatnog partnerstva) u stavu 2, koji se odnosi na kriterijume za procjenu vrijednosti projekta javno-privatnog partnerstva, potrebno je brisati riječi „ako je moguće“. Prednje iz razloga što se time u praksi omogućava javnim naručiocima da prilikom izračunavanja vrijednosti projekata izbjegavaju primjenu nekih od predloženih kriterijuma.</p> <p>Takođe, iz stava 2 tačka 4 treba brisati riječi „i subvencionisanje troškova ulaganja“, kao i brisati tačku 8 „nagrade ili druga plaćanja privatnom partneru.“ Ovo iz razloga što je propisivanje kriterijuma na prednji način veoma široko postavljeno i u praksi bi stvorilo mogućnost da se privatnim investitorima kroz projekte javno-privatnog partnerstva neopravdano subvencioniraju troškovi ulaganja, dodjeljuju nagrade ili obavljaju razna druga plaćanja, za koja se ne navodi kakva mogu biti.</p>	
	<p>21. Analiza opravdanosti projekta javno-privatnog partnerstva ne treba da sadrži ocjenu kapaciteta javnog naručioca i javnog sektora za pripremu i realizaciju predloga projekta.</p> <p>Članom 42 (Analiza opravdanosti) stavom 2 tačkom 15 je propisano da analiza opravdanosti naročito sadrži „procjenu kapaciteta javnog naručioca i javnog sektora uopšte za pripremu i realizaciju predloga projekta.“</p> <p>Prednje navedenu tačku je potrebno brisati, jer može</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa najboljom praksom i međunarodnim standardima.</p>

	<p>predstavljati izgovor da se sprovodi niz projekata javno-privatnog partnerstva, iako ne postoji presudni javni interes za njihovom realizacijom, a posebno uzimajući u obzir da će te projekte na kraju platiti poreski obveznici i javni sektor.</p> <p>Takođe, treba ukazati da ukoliko javni sektor ne može da sprovede neki projekat, onda to posebno ne može da realizuje privatni sektor.</p>	
	<p>22. Metodologija za procjenu dobijene vrijednosti projekta javno-privatnog partnerstva u odnosu na uložena sredstva treba da bude zasnovana na najboljim međunarodnim standardima i praksama, a treba da bude utvrđena nakon sprovedene javne rasprave.</p> <p>Članom 42 (Analiza opravdanosti) stavom 3 je propisano: „Metodologiju za procjenu dobijene vrijednosti u odnosu na uložena sredstva iz stava 2 tačka 2 ovog člana utvrđuje Agencija.“ Stav 2 tačka 2 propisuje da analiza opravdanosti naročito sadrži „poslovni plan, procjenu troškova i analizu dobijene vrijednosti u odnosu na uložena sredstva (value-for-money), finansiranje, raspoloživost sredstava i podjelu rizika.“</p> <p>Stav 3 člana 42 je potrebno dopuniti na način da bude propisano da se metodologija utvrđuje uz primjenu</p>	<p>Navedeni podzakonski akt donijeće se u skladu sa važećim propisima koji se odnose na postupak sprovođenja javne rasprave.</p>

	<p>najboljih međunarodnih standarda, principa i praksi. Pored toga, potrebno je posebno predvidjeti obavezu Agencije za investicije Crne Gore da nacrt metodologije stavi na javnu raspravu od najmanje 30 dana, kako bi se stručna i zainteresovana javnost izjasnili o ponuđenim rješenjima i uputili odgovarajuće primjedbe, komentare i sugestije, jer se radi o veoma bitnom dokumentu, kojim treba da procjenjuje vrijednost projekta.</p>	
	<p>23. Neprihvatljivo je da se za projekte javno-privatnog partnerstva male vrijednosti ne moraju primijeniti svi kriterijumi, koje sadrži analiza opravdanosti.</p> <p>Članom 42 (Analiza opravdanosti) stavom 4 propisano je: „Analiza opravdanosti za projekte javno-privatnog partnerstva male vrijednosti može se pripremiti na način da ne obuhvati navedene elemente iz stava 2 ovog člana, uz obrazloženje razloga nemogućnosti definisanja određenih aspekata analize iz stava 2 ovog člana.“</p> <p>Prednji stav je potrebno brisati, jer je neprihvatljivo da se projekti malih vrijednosti, čiji je iznos do pet miliona eura, izuzimaju od primjene potrebnih kriterijuma, koje mora da sadrži analiza opravdanosti, posebno uzimajući u obzir da u praksi može biti sproveden veliki broj projekata male vrijednosti, i to najviše na lokalnom nivou. Time se rizikuje da se u projekte ulazi bez</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa Direktivom i najboljom praksom.</p>

	<p>kvalitetno pripremljenih analiza, što kasnije može uvećavati troškove tih projekata, ali i povoljnijeg položaja privatnih partnera u projektima malih vrijednosti.</p>	
	<p>24. Predloženi rok od 20 dana za odobravanje projekata javno-privatnog partnerstva od Agencije za investicije Crne Gore i nadležnog Ministarstva je prekratak i treba ga uvećati na 60 dana.</p> <p>Članom 43 (Odobranje projekta javno-privatnog partnerstva) stavom 3 je propisano: „Agencija je dužna da mišljenje iz stava 1 ovog člana da u roku od 20 dana od dana dostavljanja predloga projekta javno-privatnog partnerstva“; stavom 4 je propisano: „Javni naručilac predlog projekta sa mišljenjem Agencije dostavlja Ministarstvu radi davanja mišljenja“; a stavom 5 je propisano: „U postupku davanja mišljenja iz stava 4 ovog člana Ministarstvo naročito cijeni fiskalne efekte predloga projekta javno-privatnog partnerstva, fiskalnu raspoloživost, održivost i izvodljivost, odnosno direktne i indirektno fiskalne efekte i rizike, i dužno je da mišljenje u roku od 20 dana od dana prijema predloga projekta javno-privatnog partnerstva dostavi javnom naručiocu i Agenciji“.</p> <p>Predloženi rok od 20 dana za davanje mišljenja je suviše kratak da bi se ozbiljno analizirala potrebna</p>	<p>Navedeni rokovi su utvrđeni sa ciljem kreiranja transparentne državne uprave gdje sve strane u postupcima javno su upoznate sa rokovima za odlučivanje. Takođe, cilj je da se u ovakvim projektima efikasnost državne uprave poštuje od samog početka realizacije predloga projekata.</p> <p>U slučaju zahtjevnijih predmeta projekata JPP, rokovi se mogu uz obrazloženje javnom naručiocu i produžiti.</p>

	<p>dokumentacija o konkretnom projektu, posebno analiza opravdanosti i sa njom prateća dokumentacija, zbog čega ga treba uvećati na najmanje 60 dana od dana dostavljanja predloga projekta javno-privatnog partnerstva.</p>	
	<p>25. Zakonom o javno privatnom partnerstvu potrebno je propisati da se u Registar odobrenih projekata objavljuje i sva relevantna dokumentacija vezana za konkretne projekte javno-privatnog partnerstva.</p> <p>Članom 45 (Registar odobrenih projekata) stavom 4 propisano je: „Sadržaj i način vođenja Registra projekata utvrđuje Agencija.“</p> <p>Radi postizanja potpune transparentnosti neophodno je definisati da uz svaki odobreni projekat javno-privatnog partnerstva, Agencija objavljuje i svu prateću dokumentaciju, koja se na njega odnosi.</p>	<p>Sadržinu i način vođenja registara utvrdiće Agencija, u skladu sa odredbama o javnosti podataka iz Direktive i najboljom praksom.</p>
	<p>26. U dijelu angažovanja stručnjaka (finansijske, pravne i tehničke struke) za pružanje pomoći tenderskoj komisiji, potrebno je precizirati zakonsku proceduru za njegovo angažovanje.</p> <p>Članom 50 (Poslovi Komisije) stavom 2 je propisano: „Komisija može angažovati stručnjake (finansijske,</p>	<p>Organizovanje tenderskih komisija je usko povezano sa predmetom javno privatnog partnerstva pa u tom smislu odredbe moraju imati širinu kako bi uvažili potrebe za anažovanjem lica sa usko stručnim kvalifikacijama.</p>

	<p>pravne i tehničke struke) za obavljanje stručnih poslova i pružanje pomoći u obavljanju poslova iz stava 1 ovog člana.“</p> <p>Kako bi se izbjeglo nezakonito angažovanje stručnjaka, ili onih na čijoj strani može postojati potencijalni konflikt interesa, potrebno je precizirati jasnu zakonsku i transparentnu proceduru izbora stručnjaka.</p>	
	<p>27. Odredbu o javnom pozivu za dodjelu ugovora o javno-privatnom partnerstvu je potrebno redefinisati na način da se isključi mogućnost kojom se izmjenom ili dopunom poziva mogu mijenjati uslovi za učešće, kriterijumi ili potkriterijumi.</p> <p>Član 51 se odnosi na javni poziv za dodjelu ugovora o javno-privatnom partnerstvu i njime se daje mogućnost izmjene ili dopune poziva kojim se mijenjaju uslovi za učešće, kriterijumi ili potkriterijumi.</p> <p>Prednje je potrebno redefinisati na način da se isključi mogućnost izmjene ili dopune javnog poziva kojim se mogu promijeniti uslovi za učešće, kriterijumi ili potkriterijumi, a sa ciljem izbjegavanja situacija u kojima bi zainteresovani učesnici na tenderu tražili od javnog naručioca izmjenu uslova i javni poziv se prilagođavao njihovim zahtjevima i interesima, čime bi se nesporno</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa Direktivom i najboljom praksom.</p>

	<p>favorizovali i tako se narušavala konkurencija.</p>	
	<p>28. Iz Nacrta zakona o javno privatnom partnerstvu, u dijelu sadržaja tenderske dokumentacije, treba brisati stav da analiza opravdanosti za projekte male vrijednosti ne treba da sadrži sve elemente predviđene za sadržaj tenderske dokumentacije.</p> <p>Članom 53 (Sadržaj tenderske dokumentacije) stavom 7 je propisano: „Analiza opravdanosti za projekte javno-privatnog partnerstva male vrijednosti može se pripremiti na način da ne obuhvati navedene elemente iz stava 1 ovog člana, uz obrazloženje razloga za nemogućnost definisanja određenih aspekata analize.“</p> <p>Prednji stav je potrebno brisati iz razloga što je neprihvatljivo da se za projekte javno-privatnih partnerstava male vrijednosti, za koje je propisan prag do 5.000.000 eura, dozvoli da analiza ne obuhvata sve potrebne elemente, koji bi potvrdili održivost projekta i opravdanost javnog interesa.</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa Direktivom i najboljom praksom.</p>
	<p>29. Iz Nacrta zakona o javno privatnom partnerstvu, u dijelu sadržaja tenderske dokumentacije, treba izmijeniti stav kojim je predviđeno da saglasnost na tendersku dokumentaciju daje Vlada, i umjesto toga definisati da to bude Agencija za investicije Crne Gore.</p>	<p>Navedeno je predviđeno usljed neophodnosti uključivanja donosioca odluka (javnog partnera) u ovoj fazi dodjele ugovora o jpp.</p>

	<p>Članom 53 (Sadržaj tenderske dokumentacije) stavom 8 je propisano: „Saglasnost na tendersku dokumentaciju o projektu javno-privatnog partnerstva daje Vlada, odnosno nadležni organ lokalne samouprave u ugovorima o javno-privatnom partnerstvu u kojima je javni partner lokalna samouprava.“</p> <p>Prednji stav je potrebno izmijeniti na način da se propiše da saglasnost na tendersku dokumentaciju o projektu javno-privatnog partnerstva daje Agencija za investicije Crne Gore.</p>	
	<p>30. Tehničke karakteristike, odnosno specifikacije moraju biti obavezni dio tenderske dokumentacije.</p> <p>Članom 54 (Tehničke karakteristike, odnosno specifikacije) stavom 1 je propisano: „Tehničke i funkcionalne karakteristike, odnosno specifikacije u skladu sa predmetom javno-privatnog partnerstva obavezni su dio tenderske dokumentacije, osim ako posebnim zakonom kojim se uređuje oblast koja je predmet javno-privatnog partnerstva nije drugačije uređeno.“</p> <p>Iz prednjeg stava potrebno je brisati riječi „osim ako posebnim zakonom kojim se uređuje oblast koja je</p>	<p>Navedena norma jeste imperativnog karaktera, s tim što predlagač ima namjeru da poštuje osobenosti specifičnih oblasti.</p>

	<p>predmet javno-privatnog partnerstva nije drugačije uređeno“, iz razloga što tehničke karakteristike, odnosno specifikacije moraju biti obavezni dio tehničke dokumentacije, a ne da se u praksi ostavi prostor da se to proizvoljno tumači.</p>	
	<p>31. Listu situacija u kojima se može sprovesti pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva potrebno je suziti, kako bi se izbjegle potencijalne zloupotrebe.</p> <p>Članom 60 (Pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva) stavom 1 tačkom 4 je propisano da se pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva sprovodi pozivanjem jednog ili više zainteresovanih lica „ako se iz razloga izuzetne hitnosti u cilju sprječavanja opasnosti i ugroženosti zdravlja i života građana, i u drugim okolnostima na koje javni naručilac nije mogao uticati, rokovi u otvorenom, ograničenom ili pregovaračkom postupku javno-privatnog partnerstva sa prethodnim objavljivanjem poziva ne mogu primijeniti“, a tačkom 5 je propisano: „ako je javnim pozivom predviđeno da će se nakon sprovedenog otvorenog ili ograničenog postupka sprovesti pregovarački postupak sa određenim brojem najboljih ponuđača.“</p> <p>Prednje citirane tačke treba u potpunosti brisati, jer se njima ostavlja prostor za široko i paušalno tumačenje</p>	<p>Postupci dodjele ugovora JPP biće u potpunosti usklađeni sa postupcima utvrđenim Direktivom 2014/24/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. februara 2014. o javnoj nabavci i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ.</p>

	<p>brojnih situacija u praksi, koje se mogu podvoditi pod hitne, iako to suštinski ne moraju biti. A čak i da se radi o razlozima hitnosti, onda su to situacije u kojima javni naručioc mora primjenjivati Zakon o javnim nabavkama. Takođe, potrebno je isključiti mogućnost da se javnom naručiocu otvori prostor da sa određenim brojem ponuđača nastavi pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva, jer se na taj način mogu favorizovati pojedini ponuđači i smanjiti konkurentnost, što posledično utiče na veću cijenu projekta.</p>	
	<p>32. Za dodjelu ugovora javno-privatnog partnerstva za projekte male vrijednosti mora se primjenjivati ista procedura, kao i za dodjelu ugovora za projekte veće vrijednosti.</p> <p>Članom 63 (Dodjela ugovora javno-privatnog partnerstva za projekte javno-privatnog partnerstva male vrijednosti) stavom 1 je propisano: „Postupak dodjele ugovora javno-privatnog partnerstva za projekte javno-privatnog partnerstva male vrijednosti može se sprovesti u skladu sa članom 56 ovog zakona ili po posebnom postupku koji utvrdi Vlada posebnim aktom, poštujući načela ovog zakona.“</p> <p>Iz prednje citiranog stava potrebno je brisati riječi „ili po posebnom postupku koji utvrdi Vlada posebnim aktom, poštujući načela ovog zakona“, jer je nedopustivo</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa Direktivom i najboljom praksom.</p> <p>Ova norma ukazuje da se projekti male vrijednosti i sprovode u dijelu izbora privatnog partnera u skladu sa odredbama člana 56, ali se može u skladu sa odlukom vlade i sprovoditi na drugi način u skladu sa najboljom praksom i specifičnostima predmeta jpp.</p>

	<p>stvarati mogućnost da se projekti male vrijednosti, koji su do 5.000.000 eura, izuzimaju iz primjene Zakona o javno-privatnom partnerstvu.</p>	
	<p>33. Član 64, koji se odnosi na povjerljivost u toku postupka, treba brisati.</p> <p>Član 64 nosi naziv „Povjerljivost u toku postupka“. Stav 1 glasi: „Javni naručilac ne smije objaviti podatke koje je ponuđač označio u ponudi kao tajne, ako drugačije nije predviđeno posebnim zakonom“, a stav 2 glasi: „Ponuđač je dužan da, na zahtjev javnog naručioca, obezbijedi zaštitu tajnosti podataka u postupku dodjele ugovora o javno-privatnom partnerstvu.“</p> <p>Prednji član je potrebno brisati, jer projekti javno-privatnog partnerstva moraju biti transparentni, i krajnje je nedopustivo ostavljati na slobodu ponuđaču da on sam u ponudi određuje šta je tajna, a šta nije. Način na koji je definisan gornji član Nacrta zakona o javno-privatnom partnerstvu ostavio bi ogroman prostor za proizvoljno i paušalno tumačenje tajnosti podataka, što je potpuno neprihvatljivo.</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa Direktivom i najboljom praksom, posebno uvažavajući da pojedini segmetni poslovnih tajni od strane javnog sektora moraju biti poštovani u cilju zaštite ponuđača i u krajnjem privatnog partnera.</p>
	<p>34. Iz postupka dodjele ugovora o javno-privatnom partnerstvu treba isključiti ponuđače kod kojih je odgovorno lice pravosnažno osuđeno za</p>	<p>Nepodobni ponuđači su definisani Direktivom.</p>

	<p>krivično djelo zloupotreba u privrednom poslovanju.</p> <p>Član 67 odnosi se na Nepodobne ponuđače. Listu krivičnih djela zbog kojih je javni naručilac dužan da isključi ponuđača iz postupka dodjele ugovora o javno-privatnom partnerstvu treba proširiti i na krivično djelo zloupotreba u privrednom poslovanju.</p>	
	<p>35. Sva obavještenja, ugovore i prateću dokumentaciju potrebno je dostaviti Agenciji za investicije Crne Gore radi objavljivanja na internet stranici.</p> <p>Članom 81 (Obavještenje o dodjeli ugovora o javno-privatnom partnerstvu) predviđeno je da će javni naručilac dostaviti Agenciji za investicije Crne Gore obavještenje o dodjeli ugovora o javno-privatnom partnerstvu sa podacima iz postupka dodjele ugovora, koje će potom ona objaviti na svojoj internet stranici.</p> <p>Prednju normu je potrebno redefinisati na način da bude propisano da će Agenciji za investicije Crne Gore biti dostavljeni zaključeni ugovor i sva prateća dokumentacija, a kako bi bila postignuta potpuna transparentnost i istovremeno obezbijeđeno da sva dokumentacija o javno-privatnim partnerstvima bude na jednom mjestu.</p>	<p>Sadržinu i način vođenja registara utvrdiće Agencija, u skladu sa odredbama o javnosti podataka iz Direktive i najboljom praksom.</p>

	<p>36. Neprihvatljivo je da Zakon o javno privatnom partnerstvu otvara mogućnost da se ugovorom o javno-privatnom partnerstvu predvide kompenzacija i prebijanja potraživanja, te propisivanje odredbi o poslovnoj tajni i tajnosti podataka.</p> <p>Članom 83 (Osnovni elementi ugovora o javno-privatnom partnerstvu) stavom 1 tačkom 11 propisano je: „Mogućnost i uslovi za kompenzaciju i prebijanje potraživanja“, a tačkom 14 „Zaštita prava intelektualne svojine, poslovne tajne i tajnosti podataka.“</p> <p>Iz gore navedenih tačaka potrebno je brisati kompletnu tačku 11, a iz tačke 14 riječi „poslovne tajne i tajnosti podataka.“ Naime, potpuno je neprihvatljivo da se za projekte, koji treba da budu u javnom interesu, a time i javnost mora imati sve relevantne informacije, otvori mogućnost kompenzacija i prebijanja potraživanja, te propisivati odredbe o poslovnoj tajni i tajnosti podataka.</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa Direktivom i najboljom praksom, posebno uvažavajući da pojedini segmetni poslovnih tajni od strane javnog sektora moraju biti poštovani u cilju zaštite ponuđača i u krajnjem privantog partnera.</p>
	<p>37. Zakonom o javno privatnom partnerstvu treba propisati da se u slučaju refinansiranja, kojim se smanjuje cijena projekta, javni partner dobija najmanje 50 odsto iznosa refinansiranja.</p> <p>Budući da se članom 83 (Osnovni elementi ugovora o</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa Direktivom i najboljom praksom.</p>

	<p>javno-privatnom partnerstvu) pominje mogućnost refinansiranja, to je potrebno propisati stav kojim će u slučaju refinansiranja, kojim se smanjuje cijena projekta, javnom partneru pripasti najmanje 50 odsto iznosa refinansiranja.</p>	
	<p>38. Rokovi za trajanje projekata javno-privatnih partnerstava su predugi i nedopustivo je da mogu trajati čak 90 godina, te je potrebno značajno ih smanjiti.</p> <p>Članom 84 (Trajanje ugovora o javno-privatnom partnerstvu) stavom 1 je propisano: „Rok na koji se zaključuje ugovor o javno-privatnom partnerstvu ne može biti duži od 30 godina kada odluku o dodjeli ugovora donosi Vlada, odnosno nadležni organ lokalne samouprave, ni duži od 60 godina kada odluku o dodjeli ugovora donosi Skupština“, a stavom 2 je propisano: „Rok trajanja ugovora o javno-privatnom partnerstvu može se produžiti najranije šest mjeseci prije isteka prvobitno ugovorenog roka i to najduže za polovinu roka koji je utvrđen prvobitnim ugovorom o javno-privatnom partnerstvu, ako posebnim zakonom nije drugačije utvrđeno.“</p> <p>Radi se o neprimjereno dugim rokovima, pa proizilazi da ugovori javno-privatnog partnerstva mogu trajati i 90 godina, što je vremenski period u kojem može doći do</p>	<p>Navedena odredba je definisana poštojući odredbe važećih propisa u Crnoj Gori (Zakon o državnoj imovini..)</p>

	<p>ogromnih promjena na tržištu i okolnosti se mogu značajno promijeniti, pa je ne samo u javnom interesu, već i interesu korisnika usluga da rokovi trajanja ugovora o javno-privatnom partnerstvu budu kraći. Oni bi u maksimalnom roku trebali da traju prosječno 20 godina.</p>	
	<p>39. Rok za početak trajanja ugovora o javno-privatnom partnerstvu treba vezivati samo za datum potpisivanja ugovora, ali ne i druge okolnosti, kako bi se u praksi izbjegli proizvoljni dogovori.</p> <p>Članom 84 (Trajanje ugovora o javno-privatnom partnerstvu) stavom 8 je propisano: „Rok za ugovor o javno-privatnom partnerstvu iz stava jedan ovog člana kreće da teče od datuma potpisivanja, osim ukoliko drugačije nije određeno u ugovoru o javno-privatnom partnerstvu ili tenderskoj dokumentaciji.“</p> <p>U cilju izbjegavanja proizvoljnih dogovora u praksi, iz prednjeg stava je potrebno brisati riječi „osim ukoliko drugačije nije određeno u ugovoru o javno-privatnom partnerstvu ili tenderskoj dokumentaciji.“</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa Direktivom i najboljom praksom.</p>
	<p>40. Zakonom o javno privatnom partnerstvu potrebno je definisati minimalne limite za iznos garancije za dobro izvršenje posla, a ne ostavljati</p>	<p>Navedene odredbe definisane su u skladu sa Direktivom i najboljom praksom.</p> <p>Svi elementi vezani za garancije su usko vezani za predmet projekta jpp i predmet su tenderske</p>

	<p>javnim naručiocima da to sami određuju.</p> <p>Članom 85 Nacrta zakona o javno-privatnom partnerstvu propisane su norme o garanciji za dobro izvršenje posla, ali se nijednom riječju ne navodi koliko minimalno treba da iznosi garancija za dobro izvršenje posla.</p> <p>Nedopustivo je da se javnim naručiocima ostavlja prostor da oni od slučaja do slučaja utvrđuju minimalne iznose garancije za dobro izvršenje posla, zbog čega je neophodno propisati da je privatni partner dužan da dostavi garanciju za dobro izvršenje posla koja odgovara iznosu 50 odsto vrijednosti projekta.</p>	<p>dokumentacije. Shodno tome i ugovora o jpp.</p>
	<p>41. Nedopustivo je davati mogućnost da privatni partner može da dodijeli, založi ili optereti hipotekom svoje pravo, odnosno obavezu ili predmet ugovora o javno-privatnom partnerstvu, a kako bi obezbijedio sredstva za finansiranje projekta javno-privatnog partnerstva.</p> <p>Članom 86 (Finansiranje) stavom 2 je propisano: „Uz prethodnu saglasnost javnog partnera, privatni partner može da dodijeli, založi ili optereti hipotekom, u periodu i obimu utvrđenom ugovorom o javno-privatnom partnerstvu u skladu sa zakonom kojim se uređuje državna imovina, svoje pravo, odnosno obavezu iz</p>	<p>Navedena odredba je definisana poštujući odredbe važećih propisa u Crnoj Gori, a uslovljena je saglasnošću javnog partnera.</p>

	<p>ugovora o javno-privatnom partnerstvu u korist finansijske institucije, a u cilju obezbjeđenja plaćanja nastalog ili budućeg potraživanja u vezi sa izgradnjom i finansiranjem, odnosno refinansiranjem projekta javno-privatnog partnerstva“, dok je stavom 3 propisano: „Izuzetno od stava 2 ovog člana, dobra od opšteg interesa se ne mogu založiti, opteretiti hipotekom ili na bilo koji drugi način ograničiti.“</p> <p>Prednje stavove je potrebno u potpunosti brisati, jer je nedopustivo davati mogućnost da privatni partner može da finansira, ili refinansira projekat javno-privatnog partnerstva tako što će da založi svoje pravo, odnosno obavezu ili predmet ugovora javno-privatnog partnerstva i na taj način obezbjeđuje sredstva za realizaciju projekta. Ukoliko se otvara ovakva mogućnost, onda se postavlja pitanje zašto javni naručilac ne obezbijedi sredstva za finansiranje javne usluge tako što će upravo on predmet ugovora opteretiti zalogom ili hipotekom.</p>	
	<p>42. Niz slučajeva u kojima se predviđa mogućnost izmjena ugovora o javno-privatnom partnerstvu su potpuno neprihvatljivi i treba ih isključiti, jer u praksi mogu dovesti do zloupotreba.</p> <p>Članom 87 (Izmjene ugovora o javno-privatnom partnerstvu) stavom 1 tačkom 3 je propisano da se ugovor može izmijeniti bez sprovođenja novog postupka</p>	<p>Izmjene ugovora definisane su poštujući odredbe Direktive, važećih propisa u Crnoj Gori i iskustvima iz najbolje prakse.</p>

	<p>dodjele ukoliko „su za realizaciju ugovora o javno-privatnom partnerstvu neophodni dodatni radovi i usluge, a promjena privatnog partnera nije moguća iz ekonomskih ili tehničkih razloga, odnosno prouzrokovala bi poteškoće ili značajno povećanje troškova za javnog partnera“, tačkom 4 ako je „ugrožena nacionalna bezbjednost i odbrana, životna sredina ili zdravlje ljudi, ili to zahtijeva javni interes Crne Gore u slučaju kad su ugrožena Ustavom Crne Gore i zakonom zagarantovana prava“, i tačkom 6 ako „privatnog partnera zamjenjuje njegov pravni sljedbenik koji ispunjava iste kriterijume koje je ispunjavao i privatni partner sa kojim je zaključen ugovor, pod uslovom da se ne vrše druge bitne izmjene ugovora o javno-privatnom partnerstvu.“</p> <p>Prednje citirane tačke su ne samo široko postavljene, već su potpuno neopravdane i u praksi mogu dovesti do zloupotreba i izmjena ugovora o javno-privatnom partnerstvu i kada to nije cjelishodno ili je na štetu javnog interesa, zbog čega ih treba izbrisati.</p>	
	<p>43. Neprihvatljivo je ostavljati mogućnost da se izmjenom ugovora vrijednost posla javno-privatnog partnerstva može uvećati za čak 10 odsto.</p> <p>Članom 87 (Izmjene ugovora o javno-privatnom partnerstvu) stavom 2 je propisano: „Ako se vrijednost</p>	<p>Navedena odredba u dijelu izmjene ugovora definisana je poštujući odredbe Direktive koja je u ovom dijelu striktna.</p>

	<p>ugovora o javno-privatnom partnerstvu može izraziti u novcu, ugovor o javno-privatnom partnerstvu koji za predmet ima koncesiju na javne usluge ili javne radove može se izmijeniti pod uslovom da vrijednost ugovora nakon izmjena ne iznosi više od 10 odsto neto vrijednosti prvobitnog ugovora o javno-privatnom partnerstvu.“</p> <p>Prednji stav je potrebno brisati, jer je potpuno neprihvatljivo zakonom ostavljati mogućnost da se vrijednost zaključenih ugovora o javno-privatnom partnerstvu može izmjenama ugovora uvećavati za čak 10 odsto, što bi imalo negativan uticaj na javne finansije ili krajnje korisnike, naročito kada je riječ o projektima višemilionskih vrijednosti.</p>	
	<p>44. Zakonom o javno privatnom partnerstvu je potrebno propisati da se sve izmjene ugovora o javno-privatnom partnerstvu, sa pratećom dokumentacijom, javno objavljuju.</p> <p>Radi postizanja potpune transparentnosti i interesa javnosti da zna, potrebno je sve izmjene ugovora, sa pratećom dokumentacijom, takođe javno objaviti na internet stranici javnih naručilaca, kao i na internet stranici Agencije za investicije Crne Gore.</p>	<p>Sadržinu i način vođenja registara utvrdiće Agencija, u skladu sa odredbama o javnosti podataka iz Direktive i najboljom praksom.</p>
	<p>45. Nejasno je zašto predlagač Zakona o javno</p>	<p>Navedeno je definisano poštujući odredbe Direktive i iskustva iz najbolje prakse.</p>

privatnom partnerstvu ostavlja mogućnost prenosa ugovora o javno-privatnom partnerstvu, a pri tome ne navodi situacije kada se to može dozvoliti.

Član 88 odnosi se na Prenos ugovora i njime se daje široka mogućnost da se ugovor o javno-privatnom partnerstvu može prenijeti na treće lice koje ispunjava iste uslove kao i privatni partner, odnosno koje ispunjava uslove predviđene javnim pozivom i tenderskom dokumentacijom za dodjelu ugovora.

Međutim, osim što načelno predviđa da je za Prenos ugovora potrebna saglasnost Agencije za investicije Crne Gore i da se prenosom ne smije umanjiti kvalitet i narušiti kontinuitet izvršenja ugovora, uopšte se ne definišu situacije kada se može odobriti prenos ugovora o javno-privatnom partnerstvu.

To u praksi može dovesti do proizvoljnog tumačenja i učestalog odobravanja prenosa ugovora, čak i kada ne postoje opravdani razlozi. Takođe, posebna je opasnost da na tenderu može ugovor biti zaključen sa privatnim partnerom, koji suštinski nije zainteresovan za njegovu realizaciju, već je „pokriće“ za drugog privatnog partnera. Stoga je član 88 potrebno značajno redefinisati i mogućnost Prenosa ugovora o javno-privatnom partnerstvu predvidjeti samo kao izuzetak, te propisati uslove kada se to može dogoditi.

	<p>46. Nejasan je stav da se ugovor o javno-privatnom partnerstvu ne može mijenjati u slučaju promjena cijena na tržištu koje mogu uticati na realizaciju ugovora.</p> <p>Članom 89 (Uslovi pod kojima se ugovor ne smije mijenjati) stavom 1 tačkom 4 je propisano da se ugovor o javno-privatnom partnerstvu ne smije mijenjati ako „dođe do promjena cijena na tržištu koje mogu bitno uticati na realizaciju ugovora od kojeg rizika se privatni partner osigurao.“</p> <p>Prednji stav je nejasan i potrebno ga je redefinisati, posebno što na tržištu može doći do sniženja cijena sluga, što bi bilo u korist krajnjih potrošača, a zbog nemogućnosti izmjene ugovora, ako se privatni partner osigurao od rizika, oni bi bili primorani da plaćaju skuplje određenu uslugu ili radove.</p>	<p>Navedeno je definisano poštujući odredbe Direktive i iskustva iz najbolje prakse.</p>
	<p>47. Zakonom o javno privatnom partnerstvu je kao jedan od razloga za raskid ugovora o javno-privatnom partnerstvu potrebno predvidjeti situaciju kada privatni partner ne dostavi bankarsku garanciju o dobrom izvršenju posla.</p> <p>Član 92 (Raskid ugovora) potrebno je dopuniti i propisati da se ugovor o javno-privatnom partnerstvu raskida</p>	<p>Navdeno je definisano u članu 93.</p>

	<p>upućivanjem obavještenja, ako privatni partner nije dostavio garanciju za dobro izvršenje posla.</p>	
	<p>48. U slučajevima raskida ugovora o javno-privatnom partnerstvu, u dijelu naknade štete, potrebno je propisati da je privatni partner dužan da naknadi štetu javnom partneru u skladu sa ugovorom o javno-privatnom partnerstvu i zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi.</p> <p>Članom 93 (Raskid ugovora o javno-privatnom partnerstvu nakon pisanog upozorenja) stavom 4 je propisano: „U slučaju raskida ugovora o javno-privatnom partnerstvu iz stava 1 ovog člana ili člana 92 ovog zakona, privatni partner je dužan da nadoknadi štetu javnom partneru u skladu sa zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi.“</p> <p>Prednji stav je potrebno dopuniti tako što će biti definisano da je privatni partner dužan da nadoknadi štetu javnom partneru u skladu sa ugovorom o javno-privatnom partnerstvu i zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi.</p>	<p>Prihvaćeno.</p>
	<p>49. Mogućnost da privatni partner može izvršenje određenih poslova koji služe obavljanju</p>	<p>Navedeno je definisano u skladu sa Direktivom i najboljom praksom. Javni partner mora poštovati u ugovorima prava privatnog partnera u pogledu</p>

	<p>djelatnosti javno-privatnog partnerstva da povjeri trećim licima treba predvidjeti kao izuzetak, a ne pravilo.</p> <p>Članom 94 (Podugovaranje) stavom 1 je definisano da: „Radi realizacije ugovora o javno-privatnom partnerstvu, privatni partner može izvršenje određenih poslova koji služe obavljanju djelatnosti koja je predmet javno-privatnog partnerstva da povjeri trećim licima.“</p> <p>Prednji stav je potrebno revidirati na način da bude propisano da on bude izuzetak, a ne pravilo, odnosno da privatni partner izuzetno može izvršenje određenih poslova koji služe obavljanju djelatnosti javno-privatnog partnerstva da povjeri trećim licima.</p>	<p>unutrašnje organizacije posla, poštujući specifičnosti predmeta projekta jpp i ugovorne obaveze.</p>
	<p>50. Zakonom o javno privatnom partnerstvu potrebno je predvidjeti da privatni partner može zaključiti ugovore sa podizvođačima, odnosno podizvođačima uz prethodnu saglasnost Agencije sa investicije Crne Gore, kao i da se svi takvi ugovori moraju javno objaviti.</p> <p>Član 94 (Podugovaranje) potrebno je dopuniti na način da bude definisano da privatni partner, koji izvršenje određenih poslova koji služe obavljanju djelatnosti koja je predmet javno-privatnog partnerstva povjerava trećim</p>	<p>Navedeno je definisano u skladu sa Direktivom i najboljom praksom. Javni partner mora poštovati u ugovorima prava privatnog partnera u pogledu unutrašnje organizacije posla, poštujući specifičnosti predmeta projekta jpp i ugovorne obaveze.</p>

	<p>licima, ugovor sa podugovaračima, odnosno podizvođačima može zaključiti samo uz prethodnu saglasnost Agencije za investicije Crne Gore.</p> <p>Takođe, istim članom je potrebno predvidjeti da će ugovori sa podugovačima i podizvođačima, sa pratećom dokumentacijom, biti objavljeni na internet stranici javnih naručilaca, kao i na internet stranici Agencije za investicije Crne Gore.</p>	
	<p>51. Neprihvatljivo je isključivati postupak javnog nadmetanja za davanje koncesija, u slučajevima kada je potrebno steći pravo na korišćenje prirodnih bogatstava, dobara u opštoj upotrebi ili drugih dobara od opšteg interesa u državnoj svojini.</p> <p>Članom 96 (Prava svojine i upravljanje imovinom) stavom 4 je propisano: „Ukoliko je za realizaciju predmeta javno-privatnog partnerstva potrebno steći pravo na korišćenje prirodnih bogatstava, dobara u opštoj upotrebi ili drugih dobara od opšteg interesa u državnoj svojini, u skladu sa zakonom kojim se uređuje davanje koncesija, za dodjelu takvog prava neće se sprovoditi postupak javnog nadmetanja predviđen tim zakonom“, dok je stavom 5 propisano: „Međusobna prava i obaveze javnog i privatnog partnera iz stava 4 ovog člana uređuju se</p>	<p>Izbor privatnog partnera biće definisan u skladu Direktivom 2014/24/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. februara 2014. o javnoj nabavci i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ.</p> <p>U tom smislu privatni partner je već prošao postupke koji su i zahtjevniji za dodjelu ugovora o JPP, nego isti definisani za sticanje nekih drugih prava, kao što su prava na korišćenje prirodnog bogatstva.</p> <p>Navedno je takođe definisano u skladu sa najboljom praksom zemalja Evropske unije.</p>

	<p>ugovorom o javno-privatnom partnerstvu.“</p> <p>Prednje stavove je potrebno brisati, jer je potpuno neprihvatljivo da se izuzima postupak javnog nadmetanja za davanje koncesija, posebno kada je u pitanju pravo na korišćenje prirodnih bogatstava, a to bi istovremeno predstavljalo favorizovanje privatnih partnera sa kojima su zaključeni ugovori o javno-privatnom partnerstvu.</p>	
	<p>52. U dijelu obaveza privatnog partnera da dostavi dokaz o osiguranju od rizika potrebno je jasno naznačiti da je dužan da takav dokaz dostavi za zagađenja životne sredine.</p> <p>Članom 101 (Troškovi osuguranja) stavom 2 tačkom 2 predviđeno je da se osiguranje vrši naročito za „eventualna zagađenja životne sredine u vezi sa pravima i obavezama iz ugovora o javno-privatnom partnerstvu.“</p> <p>Iz prednjeg stava potrebno je brisati riječ „eventualna“, iz razloga što ne treba ostavljati prostor u praksi za različita tumačenja i procjene da li su zagađenja životne sredine eventualna ili ne.</p>	<p>Dokaz o osiguranju je dodatni mehanizam zaštite javnih interesa i šire je pozicioniran u zavisnosti od predmeta projekata jpp od zaštite životne sredine. Odnosno navedeno osiguranje nije nižno usmjereno smo zaštiti životne sredine, jer dobar dio projekata jpp nije ni povezan sa segmentom zaštite životne sredine (obrazovanje, zdravstvo i sl.)</p>
	<p>53. Propis Vlade Crne Gore, kojim će biti utvrđena koncesiona naknada ili druge naknade po osnovu projekata javno-privatnog partnerstva</p>	<p>Svi podzakonski akti koji proizilaze iz ovog propisa donijeće se u skladu sa propisima koji se odnose na sprovođenje postupaka javne rasprave.</p>

	<p>mora biti stavljen na javnu raspravu i zainteresovanim subjektima omogućeno da iznesu svoje stavove, primjedbe, sugestije i komentare.</p> <p>Članom 102 (Naknada) stavom 1 je propisano: „Privatni partner je dužan da plaća koncesionu naknadu, odnosno drugu naknadu u skladu sa zakonom u visini i na način određen ugovorom o javno-privatnom partnerstvu“, dok je stavom 4 propisano: „Način obračuna i kriterijumi za određivanje naknade iz stava 1 ovog člana, utvrđuje se propisom Vlade.“</p> <p>Gore navedeni član je potrebno dopuniti tako što će biti propisano da Vlada predlog propisa o načinu obračuna i kriterijuma za određivanje naknade stavlja na javnu raspravu, u roku od najmanje 20 dana, kako bi najšira zainteresovana javnost imala pravo da uputi komentare, primjedbe i sugestije. Prednje u cilju dobijanja najboljih rješenja koja će omogućiti da iznosi koncesionih i drugih naknada budu adekvatni javnom interesu, budući da su prihod budžeta Države i budžeta lokalnih samouprava.</p>	
	<p>54. Neprihvatljivo je da se Zakonom o javno privatnom partnerstvu definiše da prava i obaveze iz ugovora o javno-privatnom partnerstvu mogu mirovati zbog vanrednih</p>	<p>„Nepredvidive okolnosti“ koje mogu nastati u toku sprovođenja ugovora su i instituti koje poznaju i međunarodna uporedna rješenja i Direktiva.</p>

događaja, a da se nijednom riječju ne navodi koje su to moguće situacije.

Članom 104 (Mirovanje prava i obaveza iz ugovora) stavom 1 je propisano: „U slučaju više sile ili vanrednog događaja kojim je onemogućeno izvršenje ugovora o javno-privatnom partnerstvu, koji se nije mogao predvidjeti u vrijeme zaključenja ugovora o javno-privatnom partnerstvu, privremeno miruju prava i obaveze iz ugovora o javno-privatnom partnerstvu do prestanka dejstva više sile, odnosno vanrednog događaja“, dok je stavom 3 propisano: „Odluka o mirovanju prava i obaveza iz ugovora o javno-privatnom partnerstvu se ne odnosi na potraživanja javnog partnera dospjela prije nastupanja više sile, odnosno vanrednog događaja.“

Iz citiranih stavova treba brisati riječi „vanrednog događaja“, kako bi se u praksi izbjeglo preširoko tumačenje i pod takvim događajima podvodile i one situacije koje to objektivno nijesu. U vezi sa prednjim problematičan je i stav predlagača zakona koji nijednom riječju ne precizira potencijalne slučajeve vanrednih događaja, a ovo tim prije što je stavom 1 već navedeno da prava i obaveze miruju u slučaju više sile, koja je pravno dovoljno određene kada zaista može doći do mirovanja prava i obaveza iz ugovora javno-privatnog partnerstva.

	<p>55. Zakonom o javno privatnom partnerstvu potrebno je predvidjeti obavezu privatnog partnera da dostavi bankarsku garanciju za obavezu revitalizacije, odnosno rekultivacije površina i objekata degradiranih obavljanjem djelatnosti koja je predmet javno-privatnog partnerstva.</p> <p>Član 105, koji se odnosi na revitalizaciju i rekultivaciju, potrebno je dopuniti na način što će biti predviđena obaveza privatnog partnera da dostavi bankarsku garanciju za obavezu revitalizacije, odnosno rekultivacije površina i objekata degradiranih obavljanjem djelatnosti koja je predmet javno-privatnog partnerstva.</p> <p>Ovo iz razloga što javni naručilac mora imati odgovarajuće sredstvo obezbjeđenja iz kojeg se može ispuniti obaveza revitalizacije, odnosno rekultivacije, ukoliko privatni partner ne ispuni tu obavezu. U protivnom, troškovi revitalizacije, odnosno rekultivacije mogu pasti na teret javnog sektora.</p>	<p>Shodno zakonu privatni partner je dužan da sprovede pomenute radnje iz ovog člana, ukoliko to ne učini o njegovom trošku će to učiniti država. U tom smislu javni interes je zaštićen.</p>
	<p>56. Zakonom o javno privatnom partnerstvu treba propisati da se ugovori o javno-privatnom partnerstvu i prateća dokumentacija čuvaju trajno.</p>	<p>Prihvaćeno.</p>

	<p>Članom 106 (Evidencija zaključenih ugovora) stavom 3 je propisano: „Javni naručilac je dužan da čuva dokumentaciju koja se odnosi na određeni projekat javno-privatnog partnerstva, u skladu sa propisima kojima se uređuje čuvanje arhivske dokumentacije.“</p> <p>Prednji stav je potrebno revidirati i propisati da se ugovori i prateća dokumentacija čuvaju trajno. Ovo posebno iz razloga što se propisima kojima se uređuje čuvanje arhivske dokumentacije ostavlja mogućnost javnim naručiocima da sami donesu akte o rokovima za čuvanje dokumentacije, te je radi izbjegavanja situacija u kojima bi ti rokovi čuvanja mogli da budu prekratki, a imajući u vidu ogroman značaj ugovora javno-privatnog partnerstva, potrebno predvidjeti da se čuvaju trajno.</p>	
	<p>57. U dijelu člana koji definiše sadržaj i način vođenja Registra, potrebno je propisati da se ugovori sa svom pratećom dokumentacijom objavljuju na internet stranici Agencije za investicije Crne Gore.</p> <p>Član 107, koji se odnosi na sadržaj i način vođenja Registra, potrebno je dopuniti na način da bude propisano da svi ugovori o javno-privatnim partnerstvima, sa svom pratećom dokumentacijom, moraju da budu objavljeni na internet stranici Agencije za investicije Crne Gore.</p>	<p>Način vođenja registra i sadržina biće utvrđeni aktom Agencije.</p>

	<p>58. Zakonom o javno privatnom partnerstvu potrebno je definisati obavezu da se izvještaj o izvršenju obaveza iz ugovora o javno-privatnom partnerstvu dostavlja Skupštini Crne Gore na razmatranje.</p> <p>Članom 108 (Praćenje izvršavanja ugovora) stavom 6 je propisano: „Agencija podnosi Vladi izvještaj o izvršenju obaveza iz ugovora o javno-privatnom partnerstvu do kraja prvog mjeseca nakon isteka kvartala“, dok je stavom 7 propisano: „Izvještaj iz stava 6 ovog člana Vlada dostavlja Skupštini radi upoznavanja.“</p> <p>Prednji stav je potrebno izmijeniti na način da bude predviđeno da se izvještaj dostavlja Skupštini na razmatranje, kako bi se time uticalo na veću kontrolnu ulogu u realizaciji ugovora javno-privatnog partnerstva.</p>	<p>Navedene odredbe biće definisane uvažavajući funkcionisanje Agencije kao dijela državne uprave u skladu sa Zakonom o državnoj upravi.</p>
	<p>59. Zakonom o javno privatnom partnerstvu potrebno je predvidjeti da nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada Agencije za investicije Crne Gore vrše Vlada i Skupština, u skladu sa zakonom.</p> <p>Članom 111 (Organi koji vrše nadzor) stavom 3 je propisano da „nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću</p>	<p>Navedene odredbe su definisane uvažavajući funkcionisanje Agencije kao dijela državne uprave u skladu sa Zakonom o državnoj upravi.</p>

	<p>rada Agencije vrši Ministarstvo, u skladu sa zakonom.“</p> <p>Prednji stav je potrebno redefinisati na način da bude propisano da nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada Agencije za investicije vrše Vlada Crne Gore i Skupština Crne Gore, u skladu sa zakonom. Ovo sa ciljem jače kontrolne funkcije nad radom Agencije za investicije Crne Gore.</p>	
	<p>60. Zakonom o javno privatnom partnerstvu treba propisati obavezu Agencije za investicije Crne Gore da na svojoj internet stranici objavi sve preuzete ugovore o koncesijama, sa pratećom dokumentacijom.</p> <p>Član 122 propisuje da su javni naručioci dužni da, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu zakona, dostave Agenciji za investicije Crne Gore ugovore o koncesijama, sa pratećom dokumentacijom radi upisa u Registar.</p> <p>Pomenuti član je potrebno dopuniti na način da bude propisana obaveza da Agencija za investicije Crne Gore na svojoj internet stranici objavi sve preuzete ugovore sa pratećom dokumentacijom.</p>	<p>Način vođenja registra i sadržina biće utvrđeni aktom Agencije.</p>

	<p>61. Zakonom o javno privatnom partnerstvu treba propisati posebnu obavezu da sve isplate u vezi projekata javno-privatnih partnerstava treba da budu javno objavljene na Vladinim računima.</p> <p>Prednje rješenje se predlaže iz razloga što građani treba da imaju punu informaciju o plaćanju godišnjih naknada i troškova po osnovu projekata javno-privatnih partnerstava.</p>	<p>Organi upravljanja Agencije, odnosno zaposleni u Agenciji ostvaruju prava u skladu sa zakonima kojima se utvrđuju prava i obaveze javnih funkcionera, odnosno državnih službenika.</p>
	<p>62. Zakonom o javno privatnom partnerstvu je potrebno predvidjeti obavezu evaluacije projekata javno-privatnog partnerstva, a podaci o tome takođe moraju biti javno dostupni.</p> <p>U cilju smanjivanja potencijalnih finansijskih rizika, potrebno je propisati da se nakon završenog početnog finansiranja uradi evaluacija projekta javno-privatnog partnerstva, dok bi se naredna evaluacija projekta radila nakon pet godina, a kako bi se utvrdila uspješnost poslovanja.</p>	<p>Definisane norma u dijelu praćenja ugovora definisane su u skladu sa iskustvom zemalja EU i najbolje prakse.</p>
<p>JP „Morsko dobro“</p>	<p>Dodati u predmetu (član 6) predloga zakona odredbu “izgradnja, rekonstrukcija i modernizacija kupališta, marina, privezišta, pristaništa i drugih objekata obalne infrastrukture;”</p>	<p>Korekcije izvršene u skladu sa predlogom.</p>

DOO INGO_INVEST Danilovgrad	Dodati u predmet primjene zakona eksploataciju arhitektonsko-građevinskog zemljišta	Eksploatacija prirodnog bogatsva nije predmet primjene ovog propisa.
-----------------------------------	---	--

